Aika 23.11.2026, klo 16:30

Paikka Tietotie 2, aula

Käsiteltävät asiat

§ 231 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 232 Pöytäkirjan tarkastus

§ 233 Ajankohtaiset asiat

§ 234 Valtuuston 19.10.2026 päätösten toimeenpano

§ 235 Valtuustoaloite 12/2025; tuulivoimaloille/tuulivoimapuistolle ympäristölupa

§ 236 Valtuustoaloite 12/2026; luonto- ja viheralueista vastaavan asiantuntijan palkkaaminen

§ 237 Valtuustoaloite 14/2026; perusteettomien määräaikaisten työsuhteiden käytön kieltäminen

§ 238 Lavajärven leirirannan tulevaisuus

§ 239 Vesihuollon toiminta-alueiden päivitys 2026; hyväksyminen

§ 240 Rakennusjärjestyksen muutos; hyväksyminen

§ 241 Hallintosäännön päivitys 2026

§ 242 Taloussuunnitelma 2027-2029

§ 243 Taloussuunnitelma 2026-2028, muutostalousarvio 4/2026

§ 244 Viranhaltijoiden päätösluettelot ja toimielinten pöytäkirjat

§ 245 Otto-oikeuspykälä

§ 246 Ilmoitusasiat

Osallistujat

Esa Järvenpää, puheenjohtaja
Timo Mäkelä, 1. varapuheenjohtaja
Rauno Mäki, 2. varapuheenjohtaja
Tiina Paloranta, sihteeri
Eeva Harhala
Pirjo Järvensivu
Tanja Lahti
Mirka Löf
Viljo Paavola
Katariina Pylsy
Pasi Eloranta
Kirsi Parhankangas
Johanna Rannanjärvi, kunnanjohtaja
Tarja Soukko

§ 231
Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Hallintosääntö 4 §: Kokouskutsu lähetetään jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus ja -velvollisuus, viimeistään neljä päivää ennen kokousta. Esityslista julkaistaan kunnan verkkosivuilla.

Toimielin on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä (Kuntalaki 103 §).

Ehdotus

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Hyväksytään asialistalle §:t: 231-246.

§ 232
Pöytäkirjan tarkastus

Hallintosääntö 16 §: Pöytäkirja tarkastetaan ensisijaisesti sähköisesti.

Hallitus valitsee kaksi pöytäkirjan tarkastajaa.

Ehdotus

Pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan Timo Mäkelä ja Rauno Mäki.

§ 233
Ajankohtaiset asiat

Kunnanjohtaja kertoo ajankohtaisista valmistelussa olevista asioista.

Ehdotus

Hallitus saa tiedokseen kunnanjohtajan kertomat ajankohtaiset asiat.

§ 234
Valtuuston 19.10.2026 päätösten toimeenpano

HMKDno-2025-257

Valmistelijat / lisätiedot:

Tiina Paloranta, talous- ja hallintojohtaja, tiina.paloranta@hameenkyro.fi

Kuntalaki 39 §:

Kunnanhallituksen tehtävänä on vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

Kuntalaki 143 §:

Päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman.Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka jos oikaisuvaatimuksen käsittelevä toimielin tai valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon.

Kuntalaki 96 §:

Jos kunnanhallitus katsoo, että valtuuston päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä taikka, että valtuusto on ylittänyt toimivaltansa tai, että päätös on muuten lainvastainen, kunnanhallituksen on jätettävä päätös täytäntöön panematta. Asia on viipymättä saatettava valtuuston uudelleen käsiteltäväksi.

Valtuuston päätösten toimeenpanosta tehdään oma päätöksensä jokaisen valtuuston kokouksen jälkeen.

Ehdotus
Esittelijä: Johanna Rannanjärvi, kunnanjohtaja

Hallitus

1. toteaa, että valtuuston 19.10.2026 päätökset on tehty oikeassa järjestyksessä eikä ne mene valtuuston toimivaltaa ulommaksi eivätkä ole lainvastaisia
2. päättää, että valtuuston 19.10.2026 kokouksen päätökset pannaan täytäntöön
3. lähettää valtuustoaloitteet valmisteluun seuraavasti:

- Vasemmiston, Vihreiden ja Kristillisdemokraattien (lisäksi muita allekirjoittajia) valtuustoryhmien valtuustoaloite koulunuorisotyöntekijän palkkaamiseksi (valtuustoaloite 15/2026) lähetetään valmisteltavaksi sivistyslautakunnalle

- Kokoomuksen valtuustoryhmä, Aleksi Melto allekirjoittajana; valtuustoaloite koiraystävällisestä Hämeenkyrön torista (valtuustoaloite 16/2026) lähetetään valmisteltavaksi elinympäristölautakunnalle

- Viljo Paavolan (sekä 7 muuta allekirjoittajaa) valtuustoaloite puistoruokailun mahdollisuuden selvittämiseksi kesäksi 2027 (valtuustoaloite 17 /2026) lähetetään valmisteltavaksi sivistyslautakunnalle

- Katariina Pylsyn valtuustoaloite Myllykolun museon suojelukorjauksesta (valtuustoaloite 18/2026) lähetetään valmisteltavaksi elinympäristölautakunnalle

Valtuustoaloitteet valmistellaan huhtikuun 2027 valtuustoon.

Tiedoksi
talous- ja hallintojohtaja Paloranta

Elinympäristölautakunta, § 35,05.05.2026
Kunnanhallitus, § 113,25.05.2026
Kunnanvaltuusto, § 23,08.06.2026
Elinympäristölautakunta, § 85,03.11.2026
Kunnanhallitus, § 235, 23.11.2026

§ 235
Valtuustoaloite 12/2025; tuulivoimaloille/tuulivoimapuistolle ympäristölupa

HMKDno-2025-596

Elinympäristölautakunta, 05.05.2026, § 35

Valmistelijat / lisätiedot:

Sari Hietala-Karlsson, toimistopäällikkö, sari.hietala-karlsson@hameenkyro.fi

Perussuomalaisten valtuustoryhmä, aloitteen jättäjä Rauno Mäki, ovat jättäneet seuraavan sisältöisen valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 15.12.2025:

"*Esitämme, että Hämeenkyrön kunta/kunnanvaltuusto tekee periaatepäätöksen, että kunnan alueelle tuleville teollisen luokan tuulivoimaloille/tuulivoimapuistoille on haettava ennen rakennusluvan myöntämistä voima-alueelle ympäristölupa.*

Ympäristölupaan kirjataan lainsäädännön mukaiset etäisyys, välke ja meluarvot, joita tuulivoimayhtiön on noudatettava ja joita ympäristöviranomainen valvoo/tarkastelee. Ympäristöluvassa määritellään myöskin voimaloiden purkaminen ja purkuvakuudet. - Näistä tarkempia lisätietoja liitteenä.

Ympäristöluvassa määritellään myöskin pohjavesien suojelu/suojelusuunnitelma. Pohjavesien pilaaminen on laissa kiellettyä ja sen varmistaminen riittävällä suojelulla, suunnitelmalla ja vuosittaisilla tarkkailuilla on ensiarvoisen tärkeää - näistä lisätietoa liitteenä.

Ympäristölupa on kunnalle suoja sekä työkalu.

Kun toiminta luvitetaan, varmistetaan, että:

1. *pohjavedet, luonto ja asukkaiden terveys turvataan*
2. *vastuut ja valvonta ovat selkeitä*
3. *kunta/kuntalaiset ei joudu maksajiksi toiminnan päätyttyä tai jos ympäristö jotenkin vahingoittuu*
4. *eri elinkeinot voivat toimia rinnakkain ilman haittoja*
5. *ympäristölupa myös turvaa tuulivoimayrittäjän oikeudet sekä toiminnan.*

Lisäksi ympäristölupa tekee päätöksenteosta läpinäkyvää, ennakoitavaa ja reilua.

Se on työkalu kestävään kehitykseen - ei sen este.

Hämeenkyrön Perussuomalaisten valtuustoryhmä (PS)"

Aloitevastauksen valmistelu

Hallitus päätti 19.1.2026 valtuuston päätösten toimeenpanon yhteydessä lähettää aloitteen valmisteluun elinympäristölautakunnalle. Määräaika aloitteen tuomiseksi valtuustokäsittelyyn on viimeistään kesäkuun valtuusto.

Asian käsittely

Elinympäristöpalvelut on pyytänyt lausuntoon asiantuntijanäkökulmaa Sastamalan ympäristönsuojelulta, koska ympäristölupa-asiat kuuluvat ympäristönsuojelun tehtäviin.

Elinympäristölautakunnan vastaus valtuustoaloitteeseen

Ympäristönsuojelun näkökulma valtuustoaloitteeseen, jossa ehdotetaan, että Hämeenkyrön kunta tekisi periaatepäätöksen, että kaikilta tuulivoimapuistoilta tarvitaan ympäristölupaa.

Lähtökohtana tuulivoimaloiden rakentamiselle on se, että ne rakennetaan niin kauas asutuksesta, ettei ympäristölupaa tarvita (ympäristöministeriön ohje).

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan, josta säädetään ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukossa 1 (direktiivilaitos) ja taulukossa 2, on oltava ympäristölupa. Tuulivoimalat eivät ole taulukoiden mukaan ympäristöluvanvaraisia hankkeita.

Ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on lisäksi oltava
1) toimintaan, josta saattaa aiheutua vesistön pilaantumista, eikä kyse ole vesilain mukaan luvanvaraisesta hankkeesta;
2) jätevesien johtamiseen, josta saattaa aiheutua ojan, lähteen tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun noron pilaantumista;
3) toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa 2 (3) 16.4.2025 tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Tuulivoimalan ympäristöluvan tarve voi perustua lähinnä naapuruussuhdelain 17 §:ssä tarkoitettuun kohtuuttomaan rasitukseen, joka tulisi pystyä osittamaan esimerkiksi mallinnuksin ja selvityksin. Tuulivoimatoiminnalta voidaan edellyttää ympäristölupaa myös toiminnan alkamisen jälkeen todettujen haittojen perusteella, esimerkiksi mikäli melumittauksissa havaitaan melun raja-arvojen ylityksiä. Tuulivoimalan toiminnasta mahdollisesti aiheutuviin haitallisiin melu- tai välkevaikutuksiin voidaan tarvittaessa puuttua joko ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi annettavalla yksittäisellä määräyksellä (YSL 180 §) tai edellyttämällä tuulivoimalalta ympäristölupaa (YSL 27 §) sen vuoksi, että toiminnasta saattaa aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa (26/1920, NaapL /naapuruussuhdelaki) tarkoitettua kohtuutonta rasitusta (YSL 27.2,3 §). Sen sijaan esimerkiksi tuulivoimalan maisemavaikutuksiin ei voida puuttua yksittäisellä määräyksellä, eivätkä ne myöskään aiheuta ympäristönluvanvaraisuutta (ympäristöministeriön ohje s. 51).

Valtion ympäristölupaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallasta säädetään ympäristönsuojelulain 34 §:ssä ja ympäristönsuojeluasetuksen (Vna 713/2014) 1 ja 2 §:ssä. Ympäristönsuojeluasetuksen 2 §:n 3 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee ympäristönsuojelulain 27 §:n 3 kohdassa tarkoitetun kohtuutonta haittaa

naapuruussuhteissa aiheuttavan toiminnan lupa-asian, jollei ympäristönsuojelulain 34 §:stä johdu muuta.

Naapuruussuhdelain 17 § 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista. 17 §:n 2 momentin mukaan arvioitaessa rasituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, rasituksen voimakkuus ja kesto, rasituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat. Naapuruussuhdelain mukaisessa arvioinnissa keskeistä on se, aiheutuuko tuulivoimahankkeesta lähikiinteistöille sellaista haittaa, jota voidaan pitää kohtuuttomana ottaen huomioon alueen käyttötarkoitus, paikalliset olosuhteet sekä toiminnan laajuus ja luonne. Tuulivoimahankkeen tapauksessa kohtuuttoman rasituksen arviointiperusteita ovat muun muassa meluhaitta, varjovälke, maisemavaikutukset, etäisyys asutukseen sekä kumulatiiviset vaikutukset.

Erityisesti suurten tuulivoimaloiden toteutuksen tulisi lähtökohtaisesti perustua alueidenkäyttölakiin (132/1999), eli tuulivoimaloille soveltuvat alueet määritellään kaavassa (ympäristöministeriö - tuulivoimarakentaminen). Kaavoitusprosessissa kiinnitetään huomiota ja pyritään siihen, ettei tuulivoimaloista aiheudu sellaista kohtuutonta haittaa naapureille, että ympäristölupaprosessiin olisi tarvetta.

Alueidenkäyttölaki säätelee kaavojen laatimista. Alueidenkäyttölain 9 §:ssä säädetään vaikutusten selvittämisestä kaavaa laadittaessa. Kyseisen säännöksen 1 momentin perusteella kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Saman säännöksen 2 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Tuulivoimalaa koskevia selvityksiä voivat olla esimerkiksi melu- ja välkemallinnukset, jotka pääosin tehdään enimmäisperiaatteella eli mallinnuksissa tarkastellaan eniten rasitusta aiheuttavaa vaihtoehtoa. Lisäksi selvityksiä voidaan tehdä esimerkiksi pohjavesiin liittyen.

Myös yleiskaavalle säädetään alueidenkäyttölaissa sisältövaatimuksia. Yleiskaavaa laadittaessa on muun muassa otettava huomioon ympäristöhaittojen vähentäminen (alueidenkäyttölaki 39.2,7 §). Nämä seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin, kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät (alueidenkäyttölaki 39.3 §). Yleiskaavamääräykset voivat koskea esimerkiksi maankäytön tai rakentamisen erityistä ohjausta tietyllä alueella sekä haitallisten ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista (alueidenkäyttölaki 41.1 §).

Kaavoituksen vaiheissa kunnan asukkaat voivat osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta (alueidenkäyttölaki 62 §). Mikäli hankkeen toteuttamiseksi laadittavan kaavan ja hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettely) ovat

samanaikaisesti vireillä, kuulemiset voidaan sovittaa yhteen (alueidenkäyttölaki 62 a §).

Alueidenkäyttölain 10 a luvussa annetaan myös suoraan tuulivoimarakentamista koskevia erityisiä säännöksiä ja alueidenkäyttölain 77 a §:ssä todetaankin, että oikeusvaikutteista yleiskaavaa voidaan käyttää suoraan tuulivoimalan rakentamisluvan perusteena rakentamislain 46 §:n 1 momentissa säädetyn estämättä niillä alueilla, joilla yleiskaavassa on siitä erikseen määrätty. 77 b §:ssä säädetään tuulivoimarakentamista koskevan yleiskaavan erityisistä sisältövaatimuksista eli sen lisäksi, mitä yleiskaavasta muutoin säädetään (ks. yllä), on huolehdittava siitä, että 1) yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella; 2) suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön; tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää. Toisin sanoen, mikäli tuulivoimalalle laaditaan yleiskaava alueidenkäyttölain 77 a §:n mukaisesti, voidaan kaavaa käyttää suoraan tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena.

Kun edellä esiin tuodut alueidenkäyttölain säännökset otetaan huomioon, ei ympäristölupamenettelyä tulisi vaatia myöskään esimerkiksi pelkästään naapureiden kuulemiseksi, koska naapureilla ja kaikilla, joihin tuulivoimalan rakentaminen ja suunnittelu vaikuttaa, on mahdollisuus antaa mielipiteitä ja muistutuksia jo yleiskaavaa laadittaessa sekä mikäli hankkeen toteuttamiseksi on vireillä ympäristövaikutusten arviointimenettely, myös tämän menettelyn yhteydessä.

Usein tuulivoimalahankkeille tehdään myös ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (252/2017, YVA-laki) tarkoitettu arviointi eli YVA-menettely. YVA-lakia sovelletaan sellaisiin hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. YVA-lain liitteessä 1 esitetään ne hankkeet, joihin lakia sovelletaan (YVA-laki 3.1 §). Liitteen 1 kohdan 7 alakohdan 8 mukaan YVA-menettelyä vaativat tuulivoimalahankkeet, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia. Arviointimenettelyä voivat vaatia myös muut, kuin liitteessä 1 mainitut hankkeet, mikäli hanke todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3.2 §). Yhteysviranomainen tarkastaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustellun päätelmänsä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista (YVA-laki 23 §). Yhteysviranomainen voi myös vaatia arviointiselostusta täydennettäväksi, mikäli se on puutteellinen (YVA-laki 24 §). YVA-menettelyssä arvioidaan lähtökohtaisesti hankkeen vaikutukset pohjavesille, ilmastoon, lajistoon sekä kulttuuri- ja sosiaalisiin arvoihin.

Kaavalla ei kuitenkaan voida ratkaista erityislainsäädännön piiriin kuuluvia asioita, joten tuulivoimalan sijainnista riippuen, voi tuulivoimalan toteuttaminen edellyttää myös esimerkiksi ympäristölupaa. Ympäristöluvalla voitaisiin rajoittaa lähinnä meluhaittoja. Meluhaittojen, välkehaittojen ja muidenkin haittojen arviointi tulisi ensisijaisesti tehdä ja usein tehdäänkin jo tuulivoimaa suunnitellessa. Mikäli suunnitteluvaiheen selvitysten perusteella melun ohjearvot saavutetaan, olisi ympäristölupa tarpeeton ja sen hakeminen selvityksistä huolimatta kuormittaisi kunnan ympäristönsuojeluviranomaista sekä lausunnon antavia viranomaisia tarpeettomaksi sekä viivyttäisi tuulivoimalan käyttöönottoa perusteettomasti jopa

kuukausilla.

Johtopäätöksenä ympäristönsuojelu toteaa, että lähtökohta on, että tuulivoimaloilta ei tulisi vaatia ympäristölupaa säännönmukaisesti, vaan ainoastaan, mikäli toiminnan alkamisen jälkeen havaitaan haittoja naapurustossa, tai mikäli muulla perustein voidaan arvioida, että tuulivoimala voi aiheuttaa naapuruussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta tai muuta ympäristön pilaantumisen vaaraa. Myös Vaasan hallinto-oikeus on ratkaisussaan 16/0259/2 on todennut, että ?kun yhtiö ei ollut ryhtynyt harjoittamaan alueella tuulivoimalatoimintaa, yhtiö ei ollut toiminut ympäristönsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti eikä yhtiötä siten voitu velvoittaa hakemaan etukäteen ympäristölupaa toiminnalleen?.

Erityisesti suurten tuulivoimaloiden osalta selvitystyö tehdään hyvin perusteellisesti jo ympäristövaikutusten arvioinnissa ja/tai kaavoitusmenettelyssä eikä usein ympäristöluvan vaatimiselle ole perusteita.

Sovelletut oikeusohjeet
Ympäristönsuojelulaki (245/2014) 27 §, 180 §
Alueidenkäyttölaki (132/1999) 9 §, 39 §, 41 §, 62 §, 62 a §, 77 a §, 77 b §
Laki ympäristövaikutusten arvioinnista (252/2017) 3 §, 23 §, 24 §
Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920) 17 §
Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) 1 §, 2 §
Vaasan hallinto-oikeuden ratkaisu 16/0259/2 (8.11.2016)
Ympäristöministeriö, tuulivoimarakentamisen suunnittelu, ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016
Ympäristöministeriö, https://ym.fi/tuulivoimarakentaminen

Päätöksen peruste hallintosääntö § 112

Ehdotus
Esittelijä: Ritva Asula-Myllynen, elinympäristöjohtaja

1. Elinympäristölautakunta päättää antaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle edellä esitetyn lausunnon vastauksena valtuustoaloitteeseen.
2. toteaa aloitteen loppuunkäsitellyksi

Päätös
Todettiin, että valtuustoaloitteen liite ei ollut kokousmateriaalin mukana.

Hyväksyttiin.

Kunnanhallitus, 25.05.2026, § 113

Liitteet

1 Liite valtuustoaloitteeseen 12/2025

Elinympäristölautakunta 5.5.2026, 35 §.

Elinympäristölautakunnan päätöksessä mainittu liite on lisätty hallituksen pykälän liitteeksi.

Ehdotus
Esittelijä: Tiina Paloranta, talous- ja hallintojohtaja

Hallitus esittää valtuustolle, että se

1. saa elinympäristölautakunnan kuvausosan selostuksen vastaukseksi valtuustoaloitteeseen
2. toteaa aloitteen loppuunkäsitellyksi.

Asian käsittely

Keskustelun kuluessa Rauno Mäki teki esityksen: Hallitus esittää valtuustolle, että valtuustoaloite hyväksytään ja ympäristölupa vaaditaan. Katariina Pylsy kannatti esitystä. Puheenjohtaja totesi, että on tehty pohjaesityksestä poikkeava kannatettu esitys ja asiasta on äänestettävä. Hallitus hyväksyi puheenjohtajan esityksen äänestystavaksi. Pohjaesitys on Jaa ja Mäen esitys on Ei. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 1 Jaa-ääni, 6 Ei-ääntä ja kaksi äänesti tyhjää. Puheenjohtaja totesi Mäen esityksen voittaneen äänestyksen ja tulleen hallituksen esitykseksi valtuustolle.

Äänestykset
Esitys valtuustolle valtuustoaloitteen hyväksymisestä
Pohjaesitys Jaa, Mäen esitys Ei (hallitus esittää valtuustolle , että valtuustoaloite hyväksytään ja ympäristölupa vaaditaan)

Kyllä
Esa Järvenpää
Ei
Mirka Löf
Katariina Pylsy
Tanja Lahti
Rauno Mäki
Timo Mäkelä
Eeva Harhala
Tyhjä
Viljo Paavola
Pirjo Järvensivu

Päätös
Hallitus esittää valtuustolle, että valtuustoaloite hyväksytään ja ympäristölupa vaaditaan.

Kunnanvaltuusto, 08.06.2026, § 23

Liitteet

1 Liite valtuustoaloitteeseen 12/2025

Hallitus 25.5.2026, 113 §

Ehdotus

Hallitus esittää valtuustolle, että valtuustoaloite hyväksytään ja ympäristölupa vaaditaan.

Asian käsittely

Keskustelun kuluessa Esa Järvenpää esitti asian palauttamista valmisteluun. Viljo Paavola kannatti. Puheenjohtaja totesi, että on tehty kannatettu esitys asian palauttamisesta valmisteluun ja nyt keskustellaan vain tästä esityksestä. Päätettyään keskustelun puheenjohtajan totesi, että on tehty kannatettu esitys asian palauttamisesta valmisteluun. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan esityksen äänestystavaksi, asian käsittely jatkuu on Jaa ja asian palauttaminen valmisteluun on Ei.

Äänestyksessä annettiin 13 Jaa -ääntä ja 18 Ei -ääntä. Puheenjohtaja totesi, että asia palautetaan valmisteluun.

Äänestykset
Asian palauttaminen valmisteluun. Käsittely jatkuu Jaa, aloite palautetaan valmisteluun Ei

Kyllä
Katri Alavalkama
Timo Mäkelä
Krista Silmu
Janne Kantti
Rauno Mäki
Kati Seppä
Aleksi Melto
Pauliina Mansikkamäki
Janne Mäkinen
Katariina Hätönen
Jari Takala
Vilho Ponkiniemi
Katariina Pylsy
Ei
Mirka Löf
Esa Järvenpää
Viljo Paavola
Eeva Harhala
Inga-Liisa Humalamäki
Tuomas Potila
Tarja Soukko
Taina Sävilammi
Mervi Koponen
Juhani Vatajaniemi
Kirsi Parhankangas
Pirjo Järvensivu
Kauko Autio
Risto Linnainmaa
Heljä Jännetyinen
Pasi Eloranta
Kati Lahtinen
Mari Tienpää

Päätös

Aloitevastaus palautetaan valmisteluun.

Elinympäristölautakunta, 03.11.2026, § 85

Valmistelijat / lisätiedot:

Sari Hietala-Karlsson, toimistopäällikkö, sari.hietala-karlsson@hameenkyro.fi

Valtuusto palautti asian valmisteluun kokouksessaan 8.6.2026. Palauttamispäätökseen ei liitetty erillisiä saatesanoja tai valmisteluohjeita.
Asia on valmisteltu uudelleen, eikä valmistelun yhteydessä ole ilmennyt sellaisia uusia seikkoja, jotka antaisivat aihetta muuttaa aiemmin annettua vastausta valtuustoaloitteeseen. Asia tuodaan valtuuston käsiteltäväksi aiemmin esitetyllä vastauksella.

Elinympäristölautakunnan aiemmin esitetty vastaus valtuustoaloitteeseen

Elinympäristölautakunnan vastaus valtuustoaloitteeseen Ympäristönsuojelun näkökulma valtuustoaloitteeseen, jossa ehdotetaan, että Hämeenkyrön kunta tekisi periaatepäätöksen, että kaikilta tuulivoimapuistoilta tarvitaan ympäristölupaa.

Lähtökohtana tuulivoimaloiden rakentamiselle on se, että ne rakennetaan niin kauas asutuksesta, ettei ympäristölupaa tarvita (ympäristöministeriön ohje).

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan, josta säädetään ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukossa 1 (direktiivilaitos) ja taulukossa 2, on oltava ympäristölupa. Tuulivoimalat eivät ole taulukoiden mukaan ympäristöluvanvaraisia hankkeita.

Ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on lisäksi oltava 1) toimintaan, josta saattaa aiheutua vesistön pilaantumista, eikä kyse ole vesilain mukaan luvanvaraisesta hankkeesta; 2) jätevesien johtamiseen, josta saattaa aiheutua ojan, lähteen tai vesilain 1 luvun 3 §: n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun noron pilaantumista; 3) toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa 2 (3) 16.4.2025 tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Tuulivoimalan ympäristöluvan tarve voi perustua lähinnä naapuruussuhdelain 17 §: ssä tarkoitettuun kohtuuttomaan rasitukseen, joka tulisi pystyä osittamaan esimerkiksi mallinnuksin ja selvityksin. Tuulivoimatoiminnalta voidaan edellyttää ympäristölupaa myös toiminnan alkamisen jälkeen todettujen haittojen perusteella, esimerkiksi mikäli melumittauksissa havaitaan melun raja-arvojen ylityksiä. Tuulivoimalan toiminnasta mahdollisesti aiheutuviin haitallisiin melu- tai välkevaikutuksiin voidaan tarvittaessa puuttua joko ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi annettavalla yksittäisellä määräyksellä (YSL 180 §) tai edellyttämällä tuulivoimalalta ympäristölupaa (YSL 27 §) sen vuoksi, että toiminnasta saattaa aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa (26/1920, NaapL /naapuruussuhdelaki) tarkoitettua kohtuutonta rasitusta (YSL 27.2,3 §). Sen sijaan esimerkiksi tuulivoimalan maisemavaikutuksiin ei voida puuttua yksittäisellä

määräyksellä, eivätkä ne myöskään aiheuta ympäristönluvanvaraisuutta (ympäristöministeriön ohje s. 51).

Valtion ympäristölupaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallasta säädetään ympäristönsuojelulain 34 §:ssä ja ympäristönsuojeluasetuksen (Vna 713/2014) 1 ja 2 §:ssä. Ympäristönsuojeluasetuksen 2 §:n 3 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee ympäristönsuojelulain 27 §:n 3 kohdassa tarkoitetun kohtuutonta haittaa naapuruussuhteissa aiheuttavan toiminnan lupa-asian, jollei ympäristönsuojelulain 34 §:stä johdu muuta.

Naapuruussuhdelain 17 § 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista. 17 §:n 2 momentin mukaan arvioitaessa rasituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, rasituksen voimakkuus ja kesto, rasituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat. Naapuruussuhdelain mukaisessa arvioinnissa keskeistä on se, aiheutuuko tuulivoimahankkeesta lähikiinteistöille sellaista haittaa, jota voidaan pitää kohtuuttomana ottaen huomioon alueen käyttötarkoitus, paikalliset olosuhteet sekä toiminnan laajuus ja luonne. Tuulivoimahankkeen tapauksessa kohtuuttoman rasituksen arviointiperusteita ovat muun muassa meluhaitta, varjovälke, maisemavaikutukset, etäisyys asutukseen sekä kumulatiiviset vaikutukset.

Erityisesti suurten tuulivoimaloiden toteutuksen tulisi lähtökohtaisesti perustua alueidenkäyttölakiin (132/1999), eli tuulivoimaloille soveltuvat alueet määritellään kaavassa (ympäristöministeriö - tuulivoimarakentaminen). Kaavoitusprosessissa kiinnitetään huomiota ja pyritään siihen, ettei tuulivoimaloista aiheudu sellaista kohtuutonta haittaa naapureille, että ympäristölupaprosessiin olisi tarvetta.

Alueidenkäyttölaki säätelee kaavojen laatimista. Alueidenkäyttölain 9 §:ssä säädetään vaikutusten selvittämisestä kaavaa laadittaessa. Kyseisen säännöksen 1 momentin perusteella kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Saman säännöksen 2 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Tuulivoimalaa koskevia selvityksiä voivat olla esimerkiksi melu- ja välkemallinnukset, jotka pääosin tehdään enimmäisperiaatteella eli mallinnuksissa tarkastellaan eniten rasitusta aiheuttavaa vaihtoehtoa. Lisäksi selvityksiä voidaan tehdä esimerkiksi pohjavesiin liittyen.

Myös yleiskaavalle säädetään alueidenkäyttölaissa sisältövaatimuksia. Yleiskaavaa laadittaessa on muun muassa otettava huomioon ympäristöhaittojen vähentäminen (alueidenkäyttölaki 39.2,7 §). Nämä seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin, kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät

(alueidenkäyttölaki 39.3 §). Yleiskaavamääräykset voivat koskea esimerkiksi maankäytön tai rakentamisen erityistä ohjausta tietyllä alueella sekä haitallisten ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista (alueidenkäyttölaki 41.1 §).

Kaavoituksen vaiheissa kunnan asukkaat voivat osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta (alueidenkäyttölaki 62 §). Mikäli hankkeen toteuttamiseksi laadittavan kaavan ja hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettely) ovat samanaikaisesti vireillä, kuulemiset voidaan sovittaa yhteen (alueidenkäyttölaki 62 a §).

Alueidenkäyttölain 10 a luvussa annetaan myös suoraan tuulivoimarakentamista koskevia erityisiä säännöksiä ja alueidenkäyttölain 77 a §:ssä todetaankin, että oikeusvaikutteista yleiskaavaa voidaan käyttää suoraan tuulivoimalan rakentamisluvan perusteena rakentamislain 46 §:n 1 momentissa säädetyn estämättä niillä alueilla, joilla yleiskaavassa on siitä erikseen määrätty. 77 b §:ssä säädetään tuulivoimarakentamista koskevan yleiskaavan erityisistä sisältövaatimuksista eli sen lisäksi, mitä yleiskaavasta muutoin säädetään (ks. yllä), on huolehdittava siitä, että 1) yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella; 2) suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön; tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää. Toisin sanoen, mikäli tuulivoimalalle laaditaan yleiskaava alueidenkäyttölain 77 a §:n mukaisesti, voidaan kaavaa käyttää suoraan tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena.

Kun edellä esiin tuodut alueidenkäyttölain säännökset otetaan huomioon, ei ympäristölupamenettelyä tulisi vaatia myöskään esimerkiksi pelkästään naapureiden kuulemiseksi, koska naapureilla ja kaikilla, joihin tuulivoimalan rakentaminen ja suunnittelu vaikuttaa, on mahdollisuus antaa mielipiteitä ja muistutuksia jo yleiskaavaa laadittaessa sekä mikäli hankkeen toteuttamiseksi on vireillä ympäristövaikutusten arviointimenettely, myös tämän menettelyn yhteydessä.

Usein tuulivoimalahankkeille tehdään myös ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (252/2017, YVA-laki) tarkoitettu arviointi eli YVA-menettely. YVA-lakia sovelletaan sellaisiin hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. YVA-lain liitteessä 1 esitetään ne hankkeet, joihin lakia sovelletaan (YVA-laki 3.1 §). Liitteen 1 kohdan 7 alakohdan 8 mukaan YVA-menettelyä vaativat tuulivoimalahankkeet, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia. Arviointimenettelyä voivat vaatia myös muut, kuin liitteessä 1 mainitut hankkeet, mikäli hanke todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3.2 §). Yhteysviranomainen tarkastaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustellun päätelmänsä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista (YVA-laki 23 §). Yhteysviranomainen voi myös vaatia arviointiselostusta täydennettäväksi, mikäli se on puutteellinen (YVA-laki 24 §). YVA-menettelyssä arvioidaan lähtökohtaisesti hankkeen vaikutukset pohjavesille, ilmastoon, lajistoon sekä kulttuuri- ja sosiaalisiin arvoihin.

Kaavalla ei kuitenkaan voida ratkaista erityislainsäädännön piiriin kuuluvia asioita,

joten tuulivoimalan sijainnista riippuen, voi tuulivoimalan toteuttaminen edellyttää myös esimerkiksi ympäristölupaa. Ympäristöluvalla voitaisiin rajoittaa lähinnä meluhaittoja. Meluhaittojen, välkehaittojen ja muidenkin haittojen arviointi tulisi ensisijaisesti tehdä ja usein tehdäänkin jo tuulivoimaa suunnitellessa. Mikäli suunnitteluvaiheen selvitysten perusteella melun ohjearvot saavutetaan, olisi ympäristölupa tarpeeton ja sen hakeminen selvityksistä huolimatta kuormittaisi kunnan ympäristönsuojeluviranomaista sekä lausunnon antavia viranomaisia tarpeettomaksi sekä viivyttäisi tuulivoimalan käyttöönottoa perusteettomasti jopa kuukausilla.

Johtopäätöksenä ympäristönsuojelu toteaa, että lähtökohta on, että tuulivoimaloilta ei tulisi vaatia ympäristölupaa säännönmukaisesti, vaan ainoastaan, mikäli toiminnan alkamisen jälkeen havaitaan haittoja naapurustossa, tai mikäli muulla perustein voidaan arvioida, että tuulivoimala voi aiheuttaa naapuruussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta tai muuta ympäristön pilaantumisen vaaraa. Myös Vaasan hallinto-oikeus on ratkaisussaan 16/0259/2 on todennut, että *kun yhtiö ei ollut ryhtynyt harjoittamaan alueella tuulivoimalatoimintaa, yhtiö ei ollut toiminut ympäristönsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti eikä yhtiötä siten voitu velvoittaa hakemaan etukäteen ympäristölupaa toiminnalleen.*

Erityisesti suurten tuulivoimaloiden osalta selvitystyö tehdään hyvin perusteellisesti jo ympäristövaikutusten arvioinnissa ja/tai kaavoitusmenettelyssä eikä usein ympäristöluvan vaatimiselle ole perusteita.

Sovelletut oikeusohjeet
Ympäristönsuojelulaki (245/2014) 27 §, 180 §
Alueidenkäyttölaki (132/1999) 9 §, 39 §, 41 §, 62 §, 62 a §, 77 a §, 77 b §
Laki ympäristövaikutusten arvioinnista (252/2017) 3 §, 23 §, 24 §
Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920) 17 §
Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) 1 §, 2 §
Vaasan hallinto-oikeuden ratkaisu 16/0259/2 (8.11.2016)
Ympäristöministeriö, tuulivoimarakentamisen suunnittelu, ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016
Ympäristöministeriö, https://ym.fi/tuulivoimarakentaminen

Päätöksen peruste hallintosääntö § 112

Ehdotus
Esittelijä: Ritva Asula-Myllynen, elinympäristöjohtaja

Elinympäristölautakunta päättää
1. Antaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle edellä esitetyn lausunnon vastauksena valtuustoaloitteeseen.
2. Toteaa aloitteen loppuunkäsitellyksi.

Päätös
Hyväksyttiin.

Kunnanhallitus, 23.11.2026, § 235

Valmistelijat / lisätiedot:

Sari Hietala-Karlsson, toimistopäällikkö, sari.hietala-karlsson@hameenkyro.fi

Elinympäristölautakunta 3.11.2026, 85 §

Hallitus lähettää valtuustoaloitteen valmisteluun toimielimelle tai viranhaltijalle. Toimielin tai viranhaltija laatii selostuksen asiasta vastaukseksi valtuustoaloitteeseen. Valtuustoaloitetta ei hyväksytä tai hylätä, vaan valtuusto merkitsee selostuksen tiedokseen ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi. Mikäli selostus ei tyydytä valtuustoa, se voi palauttaa vastauksen valmisteluun. Valtuusto ei voi muuttaa vastauksen sanamuotoja, koska vastaus ei ole päätös, vaan tiedoksi saatu selostus. Varsinainen asia, jota aloite koskee, etenee tarvittaessa omaa reittiään toimivaltaisen viranomaisen päätöksentekoon.

Ehdotus
Esittelijä: Johanna Rannanjärvi, kunnanjohtaja

Hallitus esittää valtuustolle, että valtuusto

1. saa tiedokseen elinympäristölautakunnan vastauksen valtuustoaloitteeseen
2. toteaa aloitteen loppuunkäsitellyksi.

Tiedoksi
valtuuston listalle

Elinympäristölautakunta, § 94,03.11.2026
Kunnanhallitus, § 236, 23.11.2026

§ 236
Valtuustoaloite 12/2026; luonto- ja viheralueista vastaavan asiantuntijan palkkaaminen

HMKDno-2026-321

Elinympäristölautakunta, 03.11.2026, § 94

Valmistelijat / lisätiedot:

Ritva Asula-Myllynen, elinympäristöjohtaja, ritva.asula-myllynen@hameenkyro.fi

Valtuuston kokouksessa 8.6.2026 valtuutettu Kati Lahtinen sekä Vihreiden valtuustoryhmä jätti seuraavan sisältöisen valtuustoaloitteen:

"*Valtuustoaloite luonto- ja viheralueista vastaavan asiantuntijan palkkaamiseksi kuntaan*

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että kuntaan perustetaan luonto- ja viheralueista vastaavan asiantuntijan toimi osaksi kunnan organisaatiota, ja tehtävään varataan määrärahat vuoden 2027 alusta alkaen.

Palkattavan henkilön tehtäväkuvaan kuuluisi ympäristöasioiden ja viheralueiden hoidon kokonaisvaltainen suunnittelu ja kehittäminen, ympäristöohjelmien jalkauttaminen käytäntöön, yhteistyö kaavoituksen ja teknisen toimen kanssa sekä esimerkiksi kuntalaisten ja yhdistysten aktivoiminen ympäristötalkoisiin. Toimenkuvan nimeke voisi olla esimerkiksi viheralue- ja ympäristösuunnittelija tai ympäristönsuojelusuunnittelija.

Perustelut
Kunnan viheralueet, metsät, puistot, virkistysreitit ja muut luonnonympäristöt ovat keskeinen osa kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja viihtyvyyttä. Samalla luonnon monimuotoisuuden turvaaminen sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen edellyttävät yhä suunnitelmallisempaa luonnonvarojen ja viheralueiden hoitoa. Tähän liittyy esimerkiksi vieraslajien torjunta. Myös EU:n ennallistamisasetuksen kansallinen lainsäädäntö on parhaillaan tekeillä, mikä merkitsee kuntien velvoitteiden kasvua luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa jo lähivuosina.

Hämeenkyrön kunnalla ei ole tällä hetkellä ainuttakaan henkilöä, jonka osaamisaluetta nämä asiat olisivat. Kunnassa on aiemmin ollut kunnanpuutarhurin virka, jossa toimi puutarha-arkkitehti Detlev Liebing noin 30 vuoden ajan. Viran lakkauttamisen jälkeen eli noin 15 vuoteen kunnassa ei ole ollut luonto- ja viheralueiden kehittämisestä vastaavaa asiantuntijaa.

Valitettavasti tämä näkyy. Kunnan yleisilme on apea. Harvojen luontopolkujen ja retkeilypaikkojen sekä Hälläpuiston kaltaisen alppiruusuloiston hoito on täysin vapaaehtoistyön varassa. Keskustaajaman läpi virtaavan ainutlaatuisen Turkimusojan suojelu, ja myös vaikkapa sen matkailullinen hyödyntäminen on olematonta. Kuntamme omistamilla mailla ei myöskään ole ainuttakaan luonnonsuojelualuetta, toisin kuin kaikissa muissa naapurikunnissamme.

1. *Vastuuhenkilön toimenkuvaan sopivia asioita ovat muun muassa:*
   - *koordinoida ja toteuttaa viheralueiden ja lähiluonnon suunnittelua, hoitoa ja kehittämistä*
   - *perehtyä kuntamme luontoon ja alueella oleviin luonnonsuojelualueisiin*

- *edistää luonnon monimuotoisuuden huomioimista kunnan päätöksenteossa*
- *huolehtia vieraslajien torjunnasta*
- *valmistella ja toteuttaa luonnonhoito- ja ennallistamishankkeita*
- *hakea ulkopuolista rahoitusta ympäristö- ja luontohankkeisiin*
- *tehdä yhteistyötä kuntamme ympäristökoulun ja -päiväkotien kanssa*
- *tukea kunnan ilmasto- ja ympäristötavoitteiden toteutumista*

2. *Esimerkiksi Pirkkalassa kunnan alueista on strategiatasolla päätetty suojella vähintään 10 % turvaamaan myös kunnan vetovoimaa ja taloutta. Pirkkala on pinta-alaltaan Pirkanmaan pienin kunta.*

Niin ikään kunnan ympäristötarkastaja on vuoden 2026 alusta ulkoistettu Sastamalaan. Sinänsä on hyvä että tarkastaja saa työssään laajemman taustatuen, mutta tosiasia kuitenkin on, että ympäristöasiat valuivat näin yhä kauemmaksi kunnasta ja kuntalaisista - myös demokraattisesti. Ympäristötarkastajan esityksiä Hämeenkyröä koskien käsittelee Sastamalan kaupungin alaisessa ympäristöjaostossa nyt vain yksi luottamushenkilö koko kunnastamme.

Emme usko kunnan vastentahtoisuuteen ympäristöasioissa, vaan yksinkertaisesti siihen, ettei kunnassa ole resursseja asioiden aktiiviseen ja asiantuntevaan hoitamiseen. Nyt suuri osa esimerkiksi aiemmista kunnanpuutarhurin töistä on maanrakennusmestarin ylityöllistetyllä pöydällä, ja ymmärtääksemme myös hän on myötämielinen näiden töiden ohjaamiseen toisaalle.

Edellä esitetyin perustein esitämme, että kunta:

1. *valmistelee luonto- ja viheralueista vastaavan asiantuntijan toimen perustamisen osana käynnissä olevaa organisaatiouudistusta*
2. *valmistelee toimenkuvan ja nimikkeen niin, että se palvelee kunnan luonto- ja viheralueiden hoitoa sekä ympäristönsuojelua laaja-alaisesti ja proaktiivisesti, ja niin että henkilö pystyy itse suunnittelijana tekemään mahdollisimman paljon ruohonjuuritasolla olevaa asiantuntijatyötä*
3. *varaa määrärahan vuoden 2027 talousarvioon, niin että henkilön rekrytointi voidaan käynnistää heti vuoden 2027 alussa*

Hämeenkyrössä 8.6. 2026
Valtuutetut: Kati Lahtinen, Hämeenkyrön vihreät ja koko vihreä valtuustoryhmä"

Aloitevastauksen valmistelu

Hämeenkyrön kunnanhallitus päätti 8.6.2026 valtuuston päätösten toimeenpanon yhteydessä lähettää aloitteen valmisteluun elinympäristölautakunnalle. Määräaika aloitteen tuomiseksi valtuustokäsittelyyn on joulukuun valtuusto.

Asian käsittely

Tässä yhteydessä käytetään vielä nimikettä viheraluesuunnittelija mutta varsinainen nimikepäätös tehdään myöhemmin riippuen talousarviopäätöksestä tältä osin. Elinympäristöpalvelut esitti viheraluesuunnittelijan/kunnanpuutarhurin tms. vakanssin perustamista jo vuoden 2025 talousarviovalmistelussa. Esitys kuitenkin

poistettiin tuolloin kunnan talouden tasapainottamistavoitteiden ja keskeneräisten organisaatiomuutosten vuoksi.

Vakanssin perustaminen oli tarkoitus tuoda muutostalousarviona valtuuston käsittelyyn kesäkuussa 2026. Tavoitteena oli, että tehtävään valittava henkilö olisi voinut aloittaa siinä vaiheessa, kun ulkoliikuntapaikkojen kunnossapito siirtyi 1.9.2026 elinympäristöpalveluihin. Vakanssin perustaminen siirtyi kuitenkin vuoden 2027 talousarviokäsittelyyn, vaikka ulkoliikuntapaikkojen tehtävät, henkilöstö ja resurssit siirtyivät elinympäristöpalveluihin jo syyskuussa 2026.

1. Organisaatiomuutos ja vastuualueen kasvu

Ulkoliikuntapaikkojen kunnossapito siirtyi 1.9.2026 alkaen elinympäristöpalveluihin. Siirtymän mukana palvelualueelle tuli kaksi liikuntapaikkahoitajaa, toimintaan liittyvät koneet ja kalusto sekä talousarvio.

Muutoksen myötä elinympäristöpalvelujen vastuulla oleva viheralueiden, ulkoliikuntapaikkojen ja muun rakennetun ympäristön hoidon kokonaisuus kasvoi merkittävästi. Kokonaisuus edellyttää henkilöstön ja käytännön toiminnan koordinoinnin lisäksi kunnossapidon suunnittelua, omaisuudenhallintaa ja alan asiantuntemusta.

Ulkoliikuntapaikkojen kokonaisuudesta vastasi aikaisemmin liikuntapalveluissa Mika Koskela. Hänen irtisanoutumisensa jälkeen tehtävään ei ole rekrytoitu uutta henkilöä.

2. Henkilöstöresurssit ja puuttuva asiantuntijuus

Kunnalla ei tällä hetkellä ole viheralan koulutuksen saanutta asiantuntijaa, jonka vastuulla olisi kokonaisvaltaisesti viheralueiden, maisemanhoidon, luonnonhoidon ja ulkoympäristöjen suunnittelu ja kehittäminen sekä kyseisen palvelukokonaisuuden operatiivinen esihenkilötyö.

Viheralueisiin liittyviä suunnittelu-, koordinointi- ja tilaamistehtäviä on hoidettu muiden tehtävien ohessa. Nykyisten tehtävänkuvien tarkastelun perusteella olemassa oleviin vakansseihin ei kuitenkaan ole käytännössä mahdollista sisällyttää uutta, laajaa asiantuntija- ja koordinointikokonaisuutta.

Henkilöstöresurssi on myös vähentynyt. Aiempina vuosina viheralueiden tehtävissä on ollut kolme henkilöä, kun tällä hetkellä tehtävissä työskentelee yksi henkilö. Lisäksi maanrakennusmestarin työpanos tulee toukokuusta 2027 lähtien olemaan 60 prosenttia. Kokonaisuuteen kuuluvat kaavakadut ja niiden viheralueet, puistot, leikkipaikat, satamat, matonpesupaikat, tori, ulkoliikuntapaikat, uimarannat ja metsät sekä uutena esimerkiksi tekonurmikentän uudistaminen ja rahoituksen hakeminen investoinnille. Palvelualueella on lähivuosina odotettavissa myös eläköitymisiä, minkä vuoksi osaamisen siirtämiseen ja ennakoivaan henkilöstösuunnitteluun on tarpeen varautua.

Resurssien vähäisyys näkyy käytännössä siten, että kaikkia tarpeellisia tai suunniteltuja hoitotoimenpiteitä ei ole pystytty toteuttamaan tai alueiden hoitotaso ei ole kaikilta osin vastannut tarpeita.

3. Suunnitelmallinen viheralueiden ja omaisuuden hallinta

Vuodelle 2026 asetettiin talousarviotavoitteeksi viheraluesuunnitelman laatiminen. Käytettävissä olevat resurssit eivät kuitenkaan ole riittäneet suunnitelman laatimiseen, kilpailuttamiseen tai tilaamiseen ja tavoitetta jouduttiin muuttamaan muutostalousarviossa.

Viheraluesuunnitelman avulla olisi mahdollista muodostaa kokonaiskuva muun muassa:

- kunnan hoidettavista viher- ja virkistysalueista ja ulkoliikuntapaikoista
- alueiden hoitoluokituksesta ja tavoiteltavista hoitotasoista
- hoidon kustannuksista
- oman työn ja ostopalvelujen tarkoituksenmukaisesta kohdistamisesta
- puuston, istutusten ja rakenteiden elinkaaresta
- lähimetsien ja muiden luonnonalueiden hoitoperiaatteista
- tulevista kunnostus- ja investointitarpeista.

Kunnalla on huomattava määrä viheralueisiin liittyvää omaisuutta, kuten puistoja, leikkipaikkoja, istutuksia, katuviheralueita, lähimetsiä, rakenteita sekä muita maa- ja virkistysalueita. Näiden omaisuuserien pitkäjänteinen suunnitelmallinen elinkaaren hallinta edellyttää selkeää vastuuta ja alan osaamista.

4. Korjaus- ja hoitovelan hallinta sekä kustannustehokkuus

Viheralueiden hoito- ja korjausvelkaa on kertynyt. Esimerkiksi puskittumisen hallintaa, maisemien avaamista, puuston hoitoa ja alueiden kunnostamista on jouduttu toteuttamaan yksittäisinä toimenpiteinä ilman pitkäjänteistä kokonaisohjelmaa.

Suunnitelmallisella toiminnalla voidaan valmistella päätöksentekoon kunnan yleisten alueiden hoitoluokitus ja kohdentaa käytettävissä olevat määrärahat kiireellisimpiin ja vaikuttavimpiin kohteisiin sekä ehkäistä tilanteita, joissa kunnossapidon lykkääminen johtaa myöhemmin kalliimpiin korjaustoimenpiteisiin.

Viheraluesuunnittelijan tehtävänä olisi lisäksi kehittää kustannustietoa sekä vertailla oman työn ja ostopalvelujen kustannuksia. Tavoitteena olisi määritellä tarkoituksenmukaiset hoitotasot, parantaa hankintojen ja kilpailutusten suunnittelua sekä ajoittaa investoinnit ja peruskorjaukset nykyistä ennakoidummin.

5. Luonnon monimuotoisuus ja ilmastotavoitteet

Kunta on sitoutunut huomioimaan luonnon monimuotoisuuden osana valtuuston hyväksymän ilmasto-ohjelman toteuttamista. Tavoitteista johdetussa viheraluesuunnitelmassa voitaisiin määritellä muun muassa:

- luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet
- haitallisten vieraslajien torjuntakohteet
- pölyttäjien elinympäristöjen kehittäminen
- maisemakukkapeltojen sijoittuminen
- lähimetsien hoitoperiaatteet
- luonnontilaisina säilytettävät alueet
- virkistys- ja maisemareitit
- mahdolliset luonnonsuojelun selvityskohteet.

Pölyttäjäystävällistä kuntaa koskevaan valtuustoaloitteeseen elinympäristölautakunnan antamassa vastauksessa vuonna 2024 on todettu, että

kansallisen pölyttäjästrategian tavoitteita voidaan toteuttaa paikallisesti. Niiden edistäminen edellyttää riittäviä resursseja. Viheraluesuunnittelijan tehtävä mahdollistaisi näiden tavoitteiden järjestelmällisen toteuttamisen.

6. Pitkäjänteinen investointi- ja kunnossapitosuunnittelu

Viher-, virkistys- ja harrastusalueiden kunnostuksia, istutuksia ja muita kehittämistoimia toteutetaan tällä hetkellä pääosin vuosittain käytettävissä olevien resurssien perusteella. Ilman monivuotista suunnitelmaa toimenpiteiden jatkuvuutta ja niiden vaikutusta tuleviin kunnossapitokustannuksiin on vaikea arvioida.

Viheraluesuunnittelija voisi laatia monivuotisia kunnostus-, istutus- ja kehittämisohjelmia. Tavoitteena olisi valita ratkaisuja, jotka vähentävät kunnossapitotarvetta, parantavat ympäristön laatua ja luonnon monimuotoisuutta sekä hallitsevat kustannuksia koko elinkaaren aikana.

7. Kuntastrategia, viihtyisyys ja kunnan vetovoima

Kuntastrategian valmistelun yhteydessä kuntalaiset ovat nostaneet luonnon ja viihtyisän ympäristön keskeisiksi kunnan vahvuuksiksi ja elinvoimatekijöiksi. Vuoden 2022 hyvinvointikyselyssä tärkeimmäksi ympäristön laatutekijäksi nousi kokemus siitä, että *"ympäristö on kaunis"*.

Hyvin hoidetut viheralueet, puistot, ulkoliikuntapaikat ja maisemat vaikuttavat kuntalaisten viihtyvyyteen, hyvinvointiin ja virkistysmahdollisuuksiin. Samalla ne ovat osa kunnan ulkoista kuvaa ja vaikuttavat asuinympäristön sekä tonttien ja taajamien houkuttelevuuteen.

Viheraluesuunnittelijan työ tukisi siten sekä kuntastrategian tavoitteita että kunnan elinvoimaa huolehtimalla rakennetun ja luonnonympäristön laadusta pitkäjänteisesti.

8. Ulkopuolisen rahoituksen hyödyntäminen

Luonnon monimuotoisuuteen, lähivirkistysalueisiin, ilmastotyöhön, hulevesien hallintaan, maisemanhoitoon, viher- ja liikuntapaikkarakentamiseen on mahdollista hakea valtion, EU:n ja muiden rahoittajien avustuksia.

Alan asiantuntija voisi seurata rahoitusmahdollisuuksia, valmistella hankkeita ja yhteensovittaa niitä kunnan omien investointi- ja kehittämistarpeiden kanssa. Tavoitteena olisi lisätä ulkopuolisen rahoituksen hyödyntämistä ja näin pienentää kunnalle jäävää rahoitusosuutta soveltuvissa kehittämishankkeissa.

Yhteenveto

Kyseisen vakanssin tarve perustuu ennen kaikkea elinympäristöpalvelujen organisaatiomuutokseen ja vastuualueen kasvuun, yhdyskuntatekniikan vastuualueen henkilöstöresurssien tulevaan vähenemiseen sekä sellaisen asiantuntijuuden puuttumiseen, jota nykyisestä organisaatiosta ei ole mahdollista osoittaa tehtävään.

Vakanssilla mahdollistetaan viheralueiden ja ulkoliikuntapaikkojen yhdistäminen ja tehtävien uudelleen järjestäminen, suunnitelmallinen johtaminen ja kehittäminen, omaisuuden elinkaaren hallinta, korjaus- ja hoitovelan vähentäminen sekä kunnossapidon ja investointien kustannustehokkaampi kohdentaminen. Samalla vahvistetaan kunnan mahdollisuuksia toteuttaa kuntalaisten

harrastusmahdollisuuksiin, luonnon monimuotoisuuteen, ilmastotyöhön, hyvinvointiin ja viihtyisään elinympäristöön liittyviä tavoitteita sekä hyödyntää ulkopuolista hankerahoitusta.

Kyseisen vakanssin lopullinen nimike tulee ratkaistavaksi myöhemmin. Vakanssin perustamiseen on varauduttu elinympäristölautakunnan 6.10.2026 (77 §) hyväksymässä taloussuunnittelussa vuodelle 2027.

Ehdotus
Esittelijä: Ritva Asula-Myllynen, elinympäristöjohtaja

Elinympäristölautakunta päättää
1. Antaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle edellä esitetyn lausunnon vastauksena valtuustoaloitteeseen.
2. Toteaa aloitteen loppuunkäsitellyksi.

Päätös
Hyväksyttiin.

Kunnanhallitus, 23.11.2026, § 236

Valmistelijat / lisätiedot:

Ritva Asula-Myllynen, elinympäristöjohtaja, ritva.asula-myllynen@hameenkyro.fi

Elinympäristölautakunta 3.11.2026, 94 §

Ehdotus
Esittelijä: Johanna Rannanjärvi, kunnanjohtaja

Hallitus esittää valtuustolle, että valtuusto

1. saa tiedokseen elinympäristölautakunnan vastauksen valtuustoaloitteeseen
2. toteaa aloitteen loppuunkäsitellyksi.

Tiedoksi
valtuuston listalle

§ 237
Valtuustoaloite 14/2026; perusteettomien määräaikaisten työsuhteiden käytön kieltäminen

HMKDno-2026-324

Valmistelijat / lisätiedot:

Jyri Lammela, henkilöstöpäällikkö, jyri.lammela@hameenkyro.fi

Valtuuston kokouksessa 8.6.2026 SDP:n ja Vasemmistoliiton valtuustoryhmät, aloitteen 1. allekirjoittaja Esa Järvenpää, jättivät seuraavan sisältöisen valtuustoaloitteen:

"*Valtuustoaloite; Perusteettomien määräaikaisten työsuhteiden kieltäminen Hämeenkyrön kunnassa*

Määräaikaisten työsuhteiden käyttö on Suomessa yleistä ja niiden määrä on lisääntynyt toistaiseksi voimassa olevien työsuhteiden kustannuksella. Eniten määräaikaisissa työsuhteissa ovat nuoret ja naiset.

Porvarihallitus on tehnyt uutta sääntelyä, jonka mukaan työnantaja voisi jatkossa solmia määräaikaisen työsopimuksen enintään vuoden ajaksi ilman perusteltua syytä. Asiantuntijoiden arvioiden ja poliittisten naisjärjestöjen, myös hallituspuolueiden omien järjestöjen, mukaan tämä lisää merkittävästi raskaus- ja perhevapaasyrjinnän riskiä. Hallitus tunnusti nämä ongelmat myös omassa esityksessään. Vuoden 2024 väestötutkimuksen mukaan joka neljäs raskaana oleva on kokenut raskaussyrjintää. Tasa-arvovaltuutetun mukaan palkkasyrjintää koskevista yhteydenotoista noin 70 prosenttia liittyi syrjintään raskauden tai perhevapaan vuoksi. Raskaussyrjintä Suomessa -tutkimuksen mukaan yleisin raskaussyrjinnän muoto on määräaikaisen työsuhteen jatkamatta jättäminen.

Julkisella sektorilla määräaikaisuuksia käytetään jo nyt huomattavasti yksityistä sektoria enemmän. Tilastokeskuksen mukaan julkisella sektorilla määräaikaisten työsopimusten osuus oli 24,8 prosenttia ja yksityisellä sektorilla 13,0 prosenttia vuonna 2023. Lukumääräisesti määräaikaisessa työsuhteessa oli julkisella sektorilla 163 000 ja yksityisellä sektorilla 210 000 palkansaajaa. Tämä muutos heikentää erityisesti nuorten naisten asemaa työmarkkinoilla ja lisää epävarmuutta hyvinvointialueen työpaikoilla, joilla henkilöstön pysyvyys, osaamisen kehittäminen ja työhyvinvointi ovat kriittisiä palveluiden laadulle.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Hämeenkyrön kunta sitoutuu olemaan solmimatta perusteettomia määräaikaisia työsuhteita, vaikka valtakunnallinen lainsäädäntö mahdollistaa tämän.

Kunnan tulee toimia esimerkkinä vastuullisesta ja yhdenvertaisesta työnantajapolitiikasta, joka tukee henkilöstön hyvinvointia ja vahvistaa työnantajamielikuvaa.

Edellä todetun perusteella esitämme, että

1. *Hämeenkyrön kunta sitoutuu olemaan ottamatta käyttöön perusteettomia määräaikaisia työsuhteita, vaikka laki tämän mahdollistaa.*
2. *Perusteettomien määräaikaisten työsuhteiden kielto sisällytetään omistaja- ja henkilöstöstrategioihin.*

3. *Henkilöstökertomuksen yhteydessä raportoidaan vuosittain määräaikaisten työntekijöiden määrä ja osuus sekä määräaikaisuuksien perusteet.*

Tämä linjaus tukee tasa-arvoista työelämää, ehkäisee raskaus- ja perhevapaasyrjintää, vahvistaa kunnan veto- ja pitovoimaa työnantajana sekä turvaa erityisesti nuorten naisten aseman työmarkkinoilla.

Hämeenkyrö 8.6.2026, SDP:n ja Vasemmistoliiton valtuustoryhmät"

Aloitevastauksen valmistelu

Hallitus päätti 17.8.2026 valtuuston päätösten toimeenpanon yhteydessä lähettää aloitteen valmisteluun henkilöstöpäällikkö Jyri Lammelalle. Määräaika aloitteen tuomiseksi valtuustokäsittelyyn on joulukuun valtuusto.

Viranhaltija laatii selostuksen asiasta vastaukseksi valtuustoaloitteeseen. Valtuustoaloitetta ei hyväksytä tai hylätä, vaan valtuusto merkitsee selostuksen tiedokseen ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi. Mikäli selostus ei tyydytä valtuustoa, se voi palauttaa vastauksen valmisteluun. Valtuusto ei voi muuttaa vastauksen sanamuotoja, koska vastaus ei ole päätös, vaan tiedoksi saatu selostus. Varsinainen asia, jota aloite koskee, etenee tarvittaessa omaa reittiään toimivaltaisen viranomaisen päätöksentekoon.

Asian käsittely

Työsopimuslakiin tuli 1.6.2026 voimaan määräaikaisuuden perustetta koskeva muutos. Muutoksen myötä työsopimuksen voisi solmia enintään vuodeksi ilman erityistä perusteltua syytä, jos kyseessä on työnantajan ja työntekijän ensimmäinen työsuhde tai edellisen työsuhteen päättymisestä on kulunut vähintään viisi vuotta. Muutos koskee vain työsopimuslakia ja siten työsuhteita, kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annettuun lakiin ei vastaavaa muutosta ole tehty.

Määräaikaisten palvelussuhteiden määrä on Hämeenkyrössä alle kunta-alan keskiarvon. 1.11.2026 määräaikaisia oli 23,5 %, kun koko kunta-alalla määräaikaisten osuus yleisesti on n. 25 % koko henkilöstöstä (Tilastokeskus: Paikallishallinnon palkat 2024). Jos määräaikaisista poistetaan työllistetyt (9 henkilöä) on määräaikaisten osuus 21,2 %. Loput määräaikaisista ovat joko sijaisia tai määräaikaisia työntekijöitä, 81 työntekijää. Muut määräaikaisuudet ovat avoimen tehtävän hoitoa, hankkeeseen liittyviä projektiluonteisia tehtäviä tai kausiluonteista työtä. Avoimen tehtävän hoito voi tulla kyseeseen tilanteissa, joissa tehtävää hoidetaan määräaikaisesti esim. tehtävien uudelleen järjestelyn ajan.

Hämeenkyrön kunnassa määräaikaisille työsuhteille tulee olla aina perusteltu syy myös lakimuutoksen voimaantulon jälkeen. On kuitenkin huomioitava, että Työsopimuslain (55/2001) 3 a § työsopimuksen tekemisestä pitkäaikaistyöttömän kanssa on voimassa määräaikaisuuden perusteita koskevan lakimuutoksen jälkeenkin. Työsopimus voidaan siis solmia ilman perusteltua syytä, jos palkattava henkilö on ollut työvoimaviranomaisen ilmoituksen mukaan yhtäjaksoisesti työtön työnhakija edellisen 12 kuukauden ajan.

Kuntastrategiaan pohjautuva henkilöstöohjelma on laadittu vuosille 2024–2030. Valtuusto hyväksyi uuden strategian 9.11.2026 § 59, joten henkilöstöohjelma tulee päivittää vastaamaan uutta strategiaa. Perusteettomien määräaikaisten työsuhteiden kielto huomioidaan uutta henkilöstöohjelmaa laadittaessa.

Henkilöstökertomuksen laadinnan yhteydessä tullaan jatkossa tarkastelemaan määräaikaisuuden perusteet sekä erittelemään määräaikaisuuksista sijaisuudet ja muut määräaikaisuuden perusteet.

Ehdotus
Esittelijä: Johanna Rannanjärvi, kunnanjohtaja

Hallitus esittää valtuustolle, että valtuusto

1. saa tiedokseen hallituksen vastauksen valtuustoaloitteeseen
2. toteaa aloitteen loppuunkäsitellyksi.

Tiedoksi
valtuuston listalle

§ 238
Lavajärven leirirannan tulevaisuus

HMKDno-2026-538

Valmistelijat / lisätiedot:

Ritva Asula-Myllynen, elinympäristöjohtaja, ritva.asula-myllynen@hameenkyro.fi

Hämeenkyrön kunta omistaa Lavajärvellä Järvilaidun -nimisen kiinteistön (108-437-9-8) maapinta-alaltaan 2,25 hehtaaria. Alueella sijaitsee vanha leirintäaluekokonaisuus. Kunnan omistukseen kuuluu maa-alan lisäksi leirintäalueen rakennukset, rakenteet, laitteet, liittymät ja irtaimisto.

Kunnalla ei ole itsellä alueella mitään leirintäalue- tai majoitustoimintaa, vaan se on mahdollistanut alueen leiri- ja virkistyskäytön pitkäaikaisena kuntalais- ja yhdistystoiminnan kohteena vuokraamalla alueen Lavajärven-Komin kyläyhdistyksen käyttöön. Rannalla on sallittu myös maksuton soutuvenevalkamapaikka.

Aluetta koskeva kunnan ja kyläyhdistyksen välinen vuokrasuhde on ollut voimassa ensin ajalla 2003-2008, mutta sitä on päivitetty (KH 30.6.2003 88 §) niin, että sopimus on laadittu 20 vuoden ajalle ja se sopimus päättyi varsinaisesti vuonna 2023. Vuokraamisen pääperusteena on aina ollut se, että kunnalle ei saa muodostua kustannuksia sellaisista kohteista. Valvontavastuu sopimuksen ja lain noudattamisesta ei siirry sopimuksella, vaan jää silti kunnalle. Sopimuksessa on velvoitettu vuokralaista huolehtimaan siitä, että sillä on kaikki toiminnassaan tarvittavat viranomaisluvat ja että se noudattaa toimintaansa liittyviä lainsäädännön ja viranomaisten mahdollisesti asettamia vaatimuksia ja määräyksiä. Vuokralaiselle on asetettu velvollisuus huolehtia rakennusten ja vuokra-alueen kunnossapidosta, siisteydestä ja turvallisuudesta. Vuokralaisen vastuulla on ollut vastata kaikista käyttö- ja kunnossapitokustannuksista sekä alueelle johtavan tien kesä- ja talvikunnossapidosta. Vuokra on ollut 20 vuoden sopimusajalta yhteensä kaksi euroa. Sopimuksen ensimmäinen vuositarkennus vuodelle 2024 koski pinta-alan muutosta eli se määriteltiin noin yhdeksi hehtaariksi kahden sijaan. Sopimusta on jatkettu viimeksi määräaikaisesti samoin ehdoin 31.12.2025 asti sekä 31.12.2026 asti, sillä on haluttu tarkastella alueen käyttöä kunnan näkökulmasta.

Alueen tulevaisuus on ollut kunnassa esillä sekä kaavatoimikunnassa että kunnan maankäyttöryhmässä. Aiheeseen liittyvä valtuustoaloite käsiteltiin elinympäristölautakunnassa 5.5.2026 (37 §) ja valtuustossa 8.6.2026, 29 §.

Säädösperusta

Alueen tulevaisuudesta päätettäessä on huomioitava, että julkisuusperiaatteen mukaisesti kunnan kiinteistöjä myytäessä tai vuokrattaessa, tulee paitsi tiedottaa asiasta mahdollisimman laajasti, niin myös huolehtia siitä, että kaikilla kiinnostuneilla tahoilla olisi mahdollisuus esittää oma tarjouksensa. Lisäksi tulee huomioida säädösten toimintaympäristö. Se tarkoittaa, että kyseisessä kohteessa kunnan on huomioitava ainakin kuntalaki ja hallintolaki (tasapuolinen kohtelu), kilpailulaki (markkinahinta) ja ympäristönsuojelulaki (jätevedet) sekä jätelaki (roskaantuminen).

Tasapuolisella kohtelulla tarkoitetaan sitä, että kunnan maan ja alueiden vuokraamisen ja myymisen periaatteet liittyvät olennaisesti yhdenvertaisuuteen. Sen perusteella

tilanne ei oikeuta kuntaa tekemään ilman avointa hakua suoraa ja suljettua vuokrasopimusta yhden toimijan kanssa, koska muut kyläyhdistykset, yhdistykset, yritykset tai kuntalaiset eivät ole saaneet samaa mahdollisuutta. Päätös rikkoisi kuntalaisten yhdenvertaista asemaa ja olisi altis oikaisuvaatimuksille ja valituksille. Kunnan omaisuuden luovuttamisessa on noudatettava hallintolain 6 §:ssä säädettyjä hyvän hallinnon oikeusperiaatteita, erityisesti tasapuolista ja syrjimätöntä kohtelua.

Vuokrausvaihtoehdossa tulee selvittää alueen ja sillä sijaitsevien rakennusten markkinaperusteinen vuokrataso puolueettoman arvioijan toimesta. *Kilpailulain* mukaan kyseeseen voi tulla ns. valikoiva etu, jos kunta vuokraa tai myy alueen alihintaan ilman alueen todellisen hinnan arviointia markkinoilla. EU:n valtiontukisääntely edellyttää, että kunta ei saa myöntää taloudellista etua, joka on valikoiva ja kohdistuu johonkin tiettyyn toimijaan, jos taloudellista etua myönnetään julkisista varoista ja jos vääristetään kilpailua. Valtiontukiohjeessa korostetaan, että markkina-arvosta poikkeaminen aiheuttaa riskin kielletyn valtiontuen muodostumisesta. Myyntivaihtoehdossa kyseeseen tulisi kuntien yleisesti käyttämä avoin Huutokaupat.com -palvelu.

Mikäli kyseeseen tulee lahjoittaminen, tulee selvittää voiko kunta lahjoittaa kyseisen taloudellista arvoa omaavan leirintäalueen maa-alueineen ja / tai rakennuksineen yhdelle nimetylle kyläyhdistykselle ilman vastiketta siten, että luovutus tapahtuu kuntalain, hallintolain ja EU:n valtiontukisääntelyn vaikutukset huomioon ottaen. Tähän liittyy myös arviointia kunnan yleisen ja taloudellisen edun toteutumisesta, yhden yhdistyksen valinnan perusteista ja luovutettavan omaisuuden käyvän arvon selvittämistä.

Ympäristönsuojelulain, ympäristönsuojelumääräysten ja jätehuollon mukaan alueen toiminnasta ei saa aiheutua maaperän, pohjaveden tai vesistön pilaantumista taikka muuta ympäristön pilaantumista. Kunnan ympäristötarkastaja suoritti leirikeskuksen tarkastuksen 28.3.2025 ja kierroksella tarkastettiin saunarakennus, wc-rakennuksena toimiva kuivakäymälä sekä keittiörakennus. Erityisesti tarkastettiin jätevesien käsittelyjärjestelmiä, sillä vesi tulee sekä saunan pesuhuoneeseen että keittiörakennukseen ja toimenpidesuosituksena esitettiin, että niiden jätevesijärjestelmät tulee saattaa ympäristönsuojelulain 156 a § mukaisiksi, mikäli nykyistä toimintaa jatketaan. Järjestelmät tulee suunnitella, mitoittaa ja toteuttaa siten, että järjestelmien puhdistustehot täyttävät valtioneuvoston asetuksen talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (VNa 157/2017) 4 §:n puhdistustason. Puhdistustasosta määrätään myös kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä (6 § kohta 6.1).

Kunnan näkökulmia

Vuonna 2024 kunnan *kaavatoimikunta,* joka on muodostettu kunnanhallituksen jäsenistä ja viranhaltijoista, on selvittänyt mahdollisuuksia lisätä houkuttelevia maaseutumaisia rantojen läheisyydessä olevia rakennuspaikkoja ja on linjattu, että kunta lähtee valmistelemaan poikkeamista kahden omakotitontin paikan saamiseksi tämän alueen rinteeseen. Toisena vaihtoehtona mietittiin mahdollista siirtolapuutarha-aluetta, mutta kustannussyistä siitä luovuttiin ja todettiin alueen olevan hyvä asumiseen ja kaavoitusta ohjeistettiin valmistelemaan toista vaihtoehtoa.

Asia eteni *lupajaostoon* ja vesijättömaat lunastettiin kunnalle. Lupajaosto päätti hyväksyä 11.12.2024 (68 §, 69 §) kaksi poikkeamislupaa osayleiskaavan matkailupalvelujen alueelle. Kohteen käyttötarkoitusta tarkasteltiin ja päätöksessä

todettiin, että entisen leirikeskuksen kyseisellä niittyaukeella ei ole enää tarvetta matkailupalvelutoiminnalle, vaan sinne voidaan toteuttaa kaksi asuinrakennuspaikkaa kylärakennetta täydentämään. Erityisenä syynä päätökselle pidettiin uusien asukkaiden myötä kylän elinvoimaisuuden ylläpitäminen. Kohdetta on käsitelty kunnan viranhaltijoiden *maankäyttöryhmässä* ja päätettyjä rakennuspaikkoja ei ole voitu valmistella vielä myyntiin, sillä leirialueelle johtavan tien kunnostaminen on ratkaisematta ja toteuttamatta. Niin kauan, kuin kunnalla on kiinteistö rannassa tien perällä, tulee tien rakentamis- ja kunnostuskustannuksia kunnalle.

Vaihtoehtotarkastelu

Pykälän oheismateriaalina olevassa asiakirjassa on avattu eri tulevaisuusvaihtoehtoja.

Ehdotus
Esittelijä: Johanna Rannanjärvi, kunnanjohtaja

Päätösehdotus annetaan kokouksessa.

Tiedoksi
elinympäristölautakunta

Elinympäristölautakunta, § 63,01.09.2026
Elinympäristölautakunta, § 91,03.11.2026
Kunnanhallitus, § 239, 23.11.2026

§ 239
Vesihuollon toiminta-alueiden päivitys 2026; hyväksyminen

HMKDno-2026-367

Elinympäristölautakunta, 01.09.2026, § 63

Valmistelijat / lisätiedot:

Jari Luoma, yhdyskuntatekniikan päällikkö, jari.luoma@hameenkyro.fi

Liitteet

1 Liite 1i. Lavajärven alue.pdf
2 Liite 2. Toiminta-alueet_JV.pdf
3 Liite 1h. Oksilamminkulma.pdf
4 Liite 1g. Jumesniemi-Metsäkulma.pdf
5 Liite 1f. Mustajärvi-Parila.pdf
6 Liite 1e. Sasi-Mahnala.pdf
7 Liite 1d. Heinijärvi-Kierikkala.pdf
8 Liite 1c. Pappila-Kirkkojärvi.pdf
9 Liite 1b. Kyröskoski-Särkijärvi.pdf
10 Liite 1a. Toiminta-alueet.pdf

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella tarkoitetaan kunnanvaltuuston hyväksymää aluetta, jolla vesihuoltolaitos sitoutuu vastaamaan vesihuollon toteutuksesta. Toiminta-alue kattaa yleensä sellaiset alueet, joilla vesihuolto on tarpeen järjestää kootusti esimerkiksi tiiviin asutuksen takia. Toiminta-alue velvoittaa vesihuoltolaitosta ja kiinteistöä. Vesihuoltolaitos huolehtii vesihuollosta toiminta-alueellaan toiminta-alueen hyväksymispäätöksen mukaisesti (vesihuoltolain 9 §). Vesihuollosta on huolehdittava vesihuoltolain mukaisesti ottaen huomioon muun muassa maksut, talous, ylläpito, talousveden laatu, sopimukset ja vahingonkorvaukset.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella taajamassa kiinteistön on liityttävä vesihuoltoverkostoon, ja toisaalta vesihuoltolaitoksen on tarjottava kiinteistölle vesihuoltopalvelua. Taajamien ulkopuolisilla toiminta-alueilla uusien rakennettujen kiinteistöjen on liityttävä vesihuoltoverkostoon. Vesihuoltolain 8 §:n mukaisesti toiminta-aluetta määritettäessä on varmistettava, että vesihuoltolaitos kykenee huolehtimaan vastuullaan olevasta vesihuollosta taloudellisesti ja asianmukaisesti ja että vesihuollon kustannusten kattamiseksi perittävät vesihuollon maksut muodostuvat kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi.

Hämeenkyrön kunnan alueella on aiemmin rakennettu runsaasti vedenjakeluverkostoa myös suhteellisen harvaan asutulle alueelle. Laajan verkoston ylläpitämiseksi on todettu ajankohtaiseksi vesihuollon maksujen tarkistus, jotta voidaan turvata vesihuoltopalvelut myös jatkossa. Toiminta-alueen laajennuksen tavoitteena on turvata liitettävien alueiden vesihuolto niin, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti moitteetonta talousvettä sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemäröinti.

Tässä päivityksessä on huomioitu pohjaveden laadun mahdolliset haasteet Hämeenkyrön alueella sekä ympäristönsuojelulliset seikat viemäröinnin toiminta-alue-esityksessä. Toiminta-alueen esitetyt laajennukset eivät myöskään vaaranna vesihuoltolaitoksen kykyä huolehtia alueen vesihuollosta taloudellisesti, edellyttäen, että vesihuollon maksujen taso tarkistetaan kustannustasoa vastaavaksi. Toiminta-aluetta päivitettäessä on otettu huomioon ympäristönsuojelulliset ja terveydensuojelulliset seikat.

Vesihuoltolaki uudistui 1.1.2026. Seliteosan mukaisten vesihuollon toiminta-alueiden hyväksyntä tehdään vielä aiemman vesihuoltolain mukaisesti. Kunnan on 31.12.2030 mennessä tarkasteltava toiminta-alueen tarve ja sen laajuus kunnan alueella sijaitseville kaikille uuden vesihuoltolain mukaisille vesihuoltolaitoksille sekä hyväksyttävä laitoskohtaisesti toiminta-alue tai tehtävä päätös siitä, ettei toiminta-aluetta hyväksytä. Uuden lain mukaisen toiminta-aluepäätöksen mukaisilla alueilla kiinteistöjen liittämisvelvollisuus vesihuoltolaitoksen verkostoon koskee jatkossa myös taajaman ulkopuolisia alueita.

Hämeenkyrön kunnan elinympäristölautakunta asetti päätöksellään 12.12.2023 § 133 vesihuollon toiminta-aluet luonnoksen julkisesti nähtäville kunnan kotisivuille ja elinympäristöpalveluiden toimistolle palvelupisteeseen 13.12.2023–29.1.2024 väliseksi ajaksi. Asiasta saatiin seitsemän lausuntoa. Muun muassa ELY-keskus katsoi, että esitetyt supistukset ja muut toiminta-alueen muutokset tulee perustella tarkemmin. Esityksen yhteydessä tulee myös esittää toiminta-aluekartassa alueet, joilla tuleva yhdyskuntakehitys edellyttää keskitettyä vesihuoltoa, sekä tavoitteellinen aikataulu, jolla vesihuollon toiminta-alueeseen lisättäväksi esitetyt alueet liitetään vesijohto- ja jätevesiverkostojen piiriin.

Saatujen lausuntojen ja kuulemisessa esitettyjen seikkojen pohjalta nyt päivitetyt vesihuollon toiminta-aluekartat ja seliteosio asetetaan julkisesti nähtäville kunnan kotisivuille ja elinympäristöpalveluiden toimistolle palvelupisteeseen 2.9.–5.10.2026. Toiminta-alue-esityksestä pyydetään lausunnot alueen vesihuoltolaitoksilta, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta, terveydensuojeluviranomaiselta ja elinvoimakeskukselta. Nähtävilläolon jälkeen lausunnot ja mielipiteet tuodaan lautakunnan käsiteltäväksi ja toiminta-alueiden lopullinen hyväksyminen valmistellaan erikseen.

Päätöksen peruste
Hallintosääntö §112

Ehdotus
Esittelijä: Ritva Asula-Myllynen, elinympäristöjohtaja

Elinympäristölautakunta päättää:

1. asettaa Hämeenkyrön kunnan vesihuoltolaitoksen päivitetyt vesihuollon toiminta-alue-ehdotukset liitekarttoineen julkisesti nähtäville 2.9.-5.10.2026. väliseksi ajaksi.
2. pyytää toiminta-alue-ehdotuksista lausunnot vesihuoltolain mukaisilta valvontaviranomaisilta sekä tarvittavilta muilta viranomaisilta.
3. varata alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille sekä muille asianosaisille tilaisuuden esittää ehdotuksista kirjallinen mielipide nähtävilläoloaikana.

Päätös
Hyväksyttiin.

Elinympäristölautakunta, 03.11.2026, § 91

Valmistelijat / lisätiedot:

Jari Luoma, yhdyskuntatekniikan päällikkö, jari.luoma@hameenkyro.fi

Elinympäristölautakunta asetti kokouksessaan 01.09.2026 Hämeenkyrön kunnan vesihuoltolaitoksen päivitetyt vesihuollon toiminta-alue-ehdotukset liitekarttoineen julkisesti nähtäville 2.9.-5.10.2026. väliseksi ajaksi.

Nähtävilläoloaikana saatiin neljä lausuntoa, elinvoimakeskukselta, ympäristöterveydenhuollosta, Tampereen ja Ylöjärven kaupungeilta.

Tiivistelmä Elinvoimakeskuksen lausunnosta:

Elinvoimakeskus suhtautuu Hämeenkyrön vesihuollon toiminta-alueen päivitykseen kokonaisuutena myönteisesti ja katsoo, että aiemmin ongelmana olleet kunnan vesihuoltolaitoksen sekä osuuskuntien päällekkäiset toiminta-alueet on ratkaistu ansiokkaasti. Talousveden jakelun osalta esitetyt toiminta-alueen supistukset ovat perusteltuja, eikä niihin ole huomautettavaa.

Laajennusten osalta Elinvoimakeskus kiinnittää huomiota siihen, että aineistossa on joitakin epäselvyyksiä ja ristiriitoja kartta-aineiston ja raportin välillä, erityisesti Hanhijärven työpaikka-alueen sekä Yliskyläntien, Mahnalankujan ja Liinalammitien alueiden osalta. Näiden alueiden sisällyttäminen toiminta-alueeseen on kuitenkin perusteltua.

Raattajärventien alueen osalta Elinvoimakeskus toteaa, että alueen vesiosuuskunnan yhdistyminen kunnan vesihuoltolaitokseen on vielä kesken. Siksi alueen liittäminen toiminta-alueeseen tulisi tehdä vasta yhdistymisen toteutumisen jälkeen, eikä aluetta voida määritellä ehdollisesti tulevaksi toiminta-alueeksi.

Elinvoimakeskus pitää vesihuollon toiminta-alueen hyväksymistä mahdollisena esitetyssä muodossa, kun lausunnossa esitetyt tarkennukset huomioidaan.

Jatkotoimien osalta Elinvoimakeskus korostaa, että:

- vesihuoltolaitoksen maksujen kustannusvastaavuus ja kohtuullisuus tulee arvioida tarkemmin tulevien toiminta-aluepäivitysten yhteydessä,
- toiminta-alueen laajuutta, erityisesti talousveden jakelussa, tulee tarkastella kriittisesti uuden vesihuoltolain vaatimusten näkökulmasta,
- toiminta-alueiden rajaukset tulisi jatkossa määritellä selkeämmin esimerkiksi kiinteistörajojen perusteella,
- uudistuneen vesihuoltolain mukaisesti toiminta-alueiden tulisi pääsääntöisesti kohdistua alueille, joilla kunnalla on vesihuollon järjestämisvelvollisuus.

Yhteenvetona: Elinvoimakeskus puoltaa toiminta-aluepäivityksen hyväksymistä, mutta nostaa esiin aineiston selkeyttämistarpeita sekä tarpeen arvioida jatkossa toiminta-alueiden laajuutta, rajauksia ja maksujen kohtuullisuutta uuden vesihuoltolain näkökulmasta.

Tiivistelmä Ympäristöterveydenhuollon lausunnosta:

Ympäristönsuojeluviranomainen puoltaa esitettyjä toiminta-alueiden muutoksia, mutta edellyttää kartta-aineiston ja raportin keskinäisen yhdenmukaisuuden sekä muutosten havainnollisuuden parantamista ennen päätöksentekoa.
Lisäksi toiminta-alueiden rajauksissa tulee huomioida uuden vesihuoltolain mukanaan tuomat liittymisvelvoitteet ja niiden valvontavaikutukset.

Tiivistelmä Tampereen kaupungin lausunnosta:

Tampereen kaupungin terveydensuojeluyksiköllä ei ole asiaan lausuttavaa.

Tiivistelmä Ylöjärven kaupungin lausunnosta:

Tekninen lautakunta päättää, että sillä ei ole huomautettavaa nähtävillä olevista Hämeenkyrön kunnan vesihuollon toiminta-alueista.

Päätöksen peruste
Hallintosääntö § 112

Ehdotus
Esittelijä: Ritva Asula-Myllynen, elinympäristöjohtaja

Elinympäristölautakunta päättää
1. Merkitä saadut lausunnot tiedoksi ja edellyttää, että lausunnoissa esitetyt raportin ja kartta-aineiston väliset ristiriitaisuudet korjataan.
2. Raattajärventien alueen toiminta-alue käsitellään Elinvoimakeskuksen lausunnon perusteella seuraavassa toiminta-alueiden päivityksessä, joka on tehtävä uuden vesihuoltolain mukaisesti kunnan vesihuoltosuunnitelman valmistumisen jälkeen, viimeistään vuoden 2030 loppuun mennessä.
3. Esittää lausuntojen mukaisesti muokatun vesihuollon toiminta-aluepäivityksen kunnanhallituksen hyväksyttäväksi.

Päätös
Hyväksyttiin.

Kunnanhallitus, 23.11.2026, § 239

Valmistelijat / lisätiedot:

Jari Luoma, yhdyskuntatekniikan päällikkö, jari.luoma@hameenkyro.fi

Liitteet

1 Liite 2_Viemäröinnin_toiminta-alue.png
2 Liite 2_Viemäröinnin_toiminta-alue.pdf
3 Liite 1a_Vedenjakelun_toiminta-alue.PNG
4 Liite 1a_Vedenjakelun_toiminta-alue.pdf

Elinympäristölautakunta 3.11.2026, 91 §

Ratkaisuvallan peruste hallintosääntö 97 § kohta 10. Hallituksen ratkaisuvaltaan kuuluu vesihuoltolain tarkoittaman toiminta-alueen määrääminen.

Ehdotus
Esittelijä: Johanna Rannanjärvi, kunnanjohtaja

Hallitus hyväksyy vesihuollon toiminta-aluepäivityksen.

Tiedoksi
Yhdyskuntatekniikan päällikkö Luoma (toimeenpanovastuu)

Kunnanhallitus, § 209,16.09.2024
Kunnanhallitus, § 22,03.02.2025
Kunnanhallitus, § 127,15.06.2026
Kunnanhallitus, § 209,02.11.2026
Kunnanhallitus, § 240, 23.11.2026

§ 240
Rakennusjärjestyksen muutos; hyväksyminen

HMKDno-2024-140

Kunnanhallitus, 16.09.2024, § 209

Valmistelijat / lisätiedot:

Leena Lahtinen, kaavoituspäällikkö, leena.lahtinen@hameenkyro.fi
Sari Hietala-Karlsson, toimistopäällikkö, sari.hietala-karlsson@hameenkyro.fi

Liitteet

1 Rakennusjärjestys OAS khall 16092024, pöytäkirjan korjattu liite

Rakennusjärjestys on kunnan hyväksymä määräyskokoelma, jonka tarkoituksena on antaa paikallisista oloista johtuvia määräyksiä täydentämään voimassa olevaa rakentamisen lainsäädäntöä ja kaavoitusta. Rakennusjärjestyksessä voidaan antaa paikallisista oloista johtuvat suunnitelmallisen ja sopivan rakentamisen, kulttuuri- ja luonnonarvojen huomioon ottamisen sekä hyvän elinympäristön toteutumisen ja säilyttämisen kannalta tarpeelliset määräykset.

Rakennusjärjestyksen uudistamisen tavoitteena on saattaa rakennusjärjestys vastaamaan 1.1.2025 voimaantulevaa rakentamislakia (751/2023). Uuden rakennusjärjestyksen tulee olla voimassa viimeistään 1.1.2027 mennessä.

Koska rakennusjärjestyksen uudistaminen laitetaan vireille ennen lakimuutoksen voimaantuloa, sovelletaan uudistamisen menettelyssä voimassa olevaa maankäyttö- ja rakennuslakia. Rakennusjärjestyksen sisältö päivitetään vastaamaan rakentamislain vaatimuksia. Olennaisena muutoksena uuden lain myötä rakentamisen luvat muuttuvat siten, että rakentamislupa korvaa nykyisen lain mukaiset ilmoitus-, toimenpide- ja rakennuslupamenettelyt. Samalla myös lupakynnys nousee eli nykytilaan verrattuna harvempi rakennushanke edellyttää rakentamisen lupaa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 15 §:n mukaan rakennusjärjestyksen hyväksyy kunnanvaltuusto. Rakennusjärjestystä valmisteltaessa on soveltuvin osin noudatettava, mitä 62 §:ssä säädetään vuorovaikutuksesta ja 65 §:ssä kaavaehdotuksen asettamisesta julkisesti nähtäville.

Rakennusjärjestystä uudistettaessa on suositeltavaa riittävän aikaisessa vaiheessa laatia tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä (OAS). Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkoituksena on kertoa rakennusjärjestyksen päivittämisen lähtökohdat ja tavoitteet, aikataulut sekä rakennusjärjestyksen muuttamiseen liittyvästä osallistumis-, vuorovaikutus-, ja päätöksentekomenettelystä. OAS turvaa osaltaan menettelyn avoimuutta ja vuorovaikutusmahdollisuuksia uudistamistyön alusta lähtien.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ilmoitetaan kunnan verkkosivujen virallisella ilmoitustaululla ja Uutisoivassa.

Koska rakennusjärjestyksen muutos käsitellään ennen uuden lainsäädännön voimaantuloa, rakennusjärjestyksen muutosprosessi käsitellään voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti kaavaprosessin kaltaisena.

Rakennusjärjestyksen valmistelussa korostuvat

- Tavoitteena muodostaa kunnan sisäinen työryhmä (rakennusvalvonta, kaavoitus, maankäyttö, ympäristönsuojelu, yhdyskuntatekniikka sekä vesihuoltolaitos), joka koostaa aineistoa päätöksentekoon
- Osallisten kuuleminen ja vuorovaikutus luonnoksen valmistelussa on tärkeää, jotta muistutus- /lausuntovaiheessa ei tule yllätyksiä, jotka johtavat ehdotuksen uudelleen nähtäville asettamiseen.

Päätösvalta: Hallintosääntö § 95.

Ehdotus
Esittelijä: Johanna Rannanjärvi, kunnanjohtaja

Hallitus

1. käynnistää Hämeenkyrön kunnan rakennusjärjestyksen uudistamisen ja kuuluttaa sen vireille
2. hyväksyy ja asettaa 16.9.2024 päivätyn osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville 30 vuorokauden ajaksi.

Päätös
Hyväksyttiin.

Kunnanhallitus, 03.02.2025, § 22

Valmistelijat / lisätiedot:

Hannu Suoniemi, rakennustarkastaja, hannu.suoniemi@hameenkyro.fi

Liitteet

1 Rakennusjärjestysluonnos 3.2.2025
2 OAS saadut palautteet

Uusi rakentamislaki on tullut voimaan 1.1.2025. Uudistuvan lainsäädännön myötä uudistuvat myös kuntien rakennusjärjestykset. Hämeenkyrön kunnanhallitus on 16.9.2024 § 209 mukaisesti päättänyt aloittaa rakennusjärjestyksen uudistustyön ja hyväksynyt siihen liittyvän osallistumis- ja arviointisuunnitelman.

Hämeenkyrön kunta on laittanut rakennusjärjestyksen uudistamistyön osalta osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville ajalla 9.10.2024 – 11.11.2024.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saadut palautteet sekä niihin laaditut vastineet on koottu selostuksen liitteeksi. Palautteet on huomioitu rakennusjärjestysluonnoksen valmistelussa.

Hämeenkyrön kunnan elinympäristöpalveluissa on valmisteltu rakennusjärjestyksen luonnos. Rakennusjärjestysluonnoksen pohjateksti noudattaa kuntaliiton laatimaa rakennusjärjestysmallia. Luonnoksessa on otettu huomioon Hämeenkyrön ominaispiirteet sekä laajat, arvokkaat maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön alueet. Valmistelussa on myös tehty alueellista yhteistyötä lähikuntien kanssa. Kunnanhallituksen 16.9.2024 § 210 päätöksen mukaisesti on perustettu työryhmä, joka on kokoontunut 12.12.2024.

Rakentamislain tavoitteiden mukaisesti myös rakennusjärjestyksessä lähtökohtaisesti nostetaan lupakynnystä aiemmasta. Rakentamislain tuomana muutoksena voimassa olevaan rakennusjärjestykseen on, että luettelo luvanvaraisista hankkeista poistuu ja rakennusjärjestyksessä on lueteltu ne hankkeet, jotka vapautetaan luvantarpeesta. Rakentamislain 17 § tehtiin rakentamislain korjaussarjan yhteydessä täsmennyksiä siihen, mitä rakennusjärjestyksen määräykset voivat koskea rakentamisen sekä korjaus- ja muutostöiden osalta. Rakennusjärjestyksessä mm. voidaan määrätä vain rakentamislupaa edellyttävän rakennuksen kokoa ja sen sijoittamista. Rakennusjärjestyksessä voidaan kuitenkin määrätä paloturvallisuuteen liittyvästä etäisyydestä naapurin rajaan myös niiden rakennuskohteiden osalta, jotka eivät rakentamislupaa edellytä.

Suunnittelutarveratkaisut poistuvat lainsäädännöstä, mutta edelleen kunnan on mahdollista määrittää rakennusjärjestyksessä suunnittelutarvealue, jonka alueella rakentamisluvan tulee täyttää muiden edellytysten lisäksi myös rakentamislain 46 § mukaiset sijoittamisen edellytykset. Suunnittelutarvealueen alueella rakentaminen mm. ei saa olennaisesti vaikeuttaa kunnan kaavoituskatsauksen mukaista yleis- tai asemakaavan laadintaa. Sijoittamisen edellytykset tutkitaan rakentamisluvan yhteydessä, ellei hakija halua hakea alueelle erillistä sijoittamislupaa. Suunnittelutarve ranta-alueilla säilyy alueidenkäyttölaissa, joka tarkoittaa, että jatkossakaan kaavoittamattomalle ranta-alueelle ei saa rakentaa rakennusta tai rakennuskohdetta ilman poikkeamislupaa.

Päätösvalta: Hallintosääntö 94 §, hallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta. Rakennusjärjestyksen hyväksyminen kuuluu valtuuston päätösvaltaan (rakennuslaki 19 §).

Ehdotus
Esittelijä: Johanna Rannanjärvi, kunnanjohtaja

1. Hallitus asettaa Hämeenkyrön kunnan rakennusjärjestysluonnoksen julkisesti nähtäville ja pyytää siitä tarvittavat lausunnot.
2. Luonnoksen valmistumisesta kuulutetaan paikallisessa lehdessä ja kunnan nettisivuilla.
3. Rakennusjärjestysluonnos on nähtävillä 30 päivän ajan kunnan ilmoitustaululla ja kunnan internet-sivuilla, jonka aikana siitä saa lausua.

Päätös
Hyväksyttiin.

Kunnanhallitus, 15.06.2026, § 127

Valmistelijat / lisätiedot:

Sari Hietala-Karlsson, toimistopäällikkö, sari.hietala-karlsson@hameenkyro.fi

Liitteet

1 Rakennusjärjestysehdotus 15.6.2026.pdf
2 Rakennusjärjestys prosessin selostus 1.6.2026.pdf
3 Prosessin selostus Liite 1 Rakennusjärjestys OAS_ehdotusvaiheen_päivitys.pdf
4 Prosessin selostus Liite 2_OAS saadut palautteet.pdf
5 Prosessin selostus Liite 3_Luonnosvaiheen_palaute ja vastineet.pdf

Uusi rakentamislaki on tullut voimaan 1.1.2025. Uudistuvan lainsäädännön myötä uudistuvat myös kuntien rakennusjärjestykset. Hämeenkyrön kunnanhallitus on 16.9.2024 § 209 mukaisesti päättänyt aloittaa rakennusjärjestyksen uudistustyön ja hyväksynyt siihen liittyvän osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä asettanut nähtäville rakennusjärjestysluonnoksen.

Hämeenkyrön kunta on laittanut rakennusjärjestysluonnoksen nähtäville 12.2.2025 – 17.3.2025. Rakennusjärjestysluonnoksesta saatuihin palautteisiin on tehty vastineet ja ne on laitettu prosessiselostuksen liitteeksi nro 3. Palautteet on huomioitu rakennusjärjestysehdotuksen valmistelussa.

Luvanvaraisuudesta vapautetut uudisrakentamiskohteet ja näitä koskevat määräykset on huomioitu. Lisäksi rakennusjärjestykseen on liitetty kartat pohjavesialueista, merkittävästi rakennetusta kulttuuriympäristöstä sekä maisemallisesti arvokkaista alueista.

Rakentamislain 19 §:n mukaan kunnan on asetettava ehdotus rakennusjärjestykseksi julkisesti nähtäville vähintään 30 päivän ajaksi. Kunnan jäsenillä ja osallisilla on oikeus tehdä muistutus rakennusjärjestysehdotuksesta. Muistutus on toimitettava kunnalle ennen ehdotuksen nähtävänä oloajan päättymistä. Ehdotuksesta rakennusjärjestykseksi on pyydettävä lausunto lupa- ja valvontavirastolta, elinvoimakeskukselta, maakunnan liitolta ja kunnalta, jonka alueiden käyttöön tai rakentamiseen rakennusjärjestys voi vaikuttaa. Lausunnonantajille ja muistutuksen tehneille on annettava vastauksena kunnan perusteltu kannanotto esitettyyn mielipiteeseen.

Hallitus asettaa Hämeenkyrön kunnan rakennusjärjestysehdotuksen julkisesti nähtäville ja pyytää siitä tarvittavat lausunnot. Luonnoksen valmistumisesta kuulutetaan paikallisessa lehdessä ja kunnan nettisivuilla. Rakennusjärjestysluonnos on nähtävillä vähintään 30 päivän ajan kunnan ilmoitustaululla ja kunnan internet-sivuilla, jonka aikana siitä saa lausua.

Ehdotus
Esittelijä: Johanna Rannanjärvi, kunnanjohtaja

Hallitus

1. hyväksyy rakennusjärjestyksen ehdotuksen liitemateriaaleineen
2. asettaa rakennusjärjestysehdotuksen julkisesti nähtäville vähintään 30 päivän ajaksi (kesälomakauden takia nähtävilläoloaika on 24.8.2026 asti)
3. pyytää ehdotuksesta tarvittavat lausunnot.

Päätös
Hyväksyttiin.

Kunnanhallitus, 02.11.2026, § 209

Valmistelijat / lisätiedot:

Sari Hietala-Karlsson, toimistopäällikkö, sari.hietala-karlsson@hameenkyro.fi
Anna-Maria Niilo-Rämä, kaavasuunnittelija, anna-maria.niilo-rama@hameenkyro.fi

Liitteet

1 Liite2_Ehdotusvaiheen_palaute ja vastineet.pdf
2 Liite3_Prosessin selostus 2.11.2026.pdf
3 Liite1_Rakennusjärjestysehdotus 2.11.2026

Kunnanhallitus on tehnyt päätöksen rakennusjärjestysehdotuksen nähtäville asettamisesta 15.6.2026 § 127. Rakennusjärjestysehdotus on ollut nähtävillä 24.6. -24.8.2026. Rakennusjärjestysehdotuksesta on pyydetty tarvittavat lausunnot, jotka tuli toimittaa 24.8.2026 mennessä.

Lausunnon ovat antaneet Lupa- ja valvontavirasto, Pirkanmaan maakuntamuseo, Lounais-Suomen elinvoimakeskus (vesitalousosasto), Ympäristöterveys Pirteva, Fingrid Oyj, Elenia Verkko Oyj sekä MTK-Hämeenkyrö ry. Pirkanmaan liitto ilmoitti, ettei se anna lausuntoa.

Rakennusjärjestysehdotuksesta saadut lausunnot ja mahdolliset muistutukset on käsitelty, ja niiden perusteella tarpeellisiksi arvioidut muutokset on tehty rakennusjärjestysehdotukseen.

Tehtyjen muutosten vaikutuksia on arvioitu, ja niiden on todettu olevan luonteeltaan vähäisiä. Muutokset eivät ole sellaisia, että rakennusjärjestysehdotus tulisi asettaa uudelleen nähtäville rakentamislain 19 §:n mukaisesti.

Koska rakennusjärjestysehdotukseen tehdyt muutokset ovat vähäisiä, voidaan muutettu rakennusjärjestysehdotus esittää kunnanhallituksen ja edelleen kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi.

Liitteet:

- Rakennusjärjestysehdotus 2.11.2026
- Ehdotusvaiheen palaute ja vastineet
- Prosessin selostus 2.11.2026

Oheismateriaalit:

- Ehdotusvaiheen palaute ja vastineet, työversio
- Rakennusjärjestys hyväksyminen palautekorjaukset ja muutokset punaisella

Ehdotus
Esittelijä: Johanna Rannanjärvi, kunnanjohtaja

Hallitus esittää valtuustolle, että se

1. hyväksyy rakennusjärjestyksen
2. määrää rakennusjärjestyksen tulemaan voimaan mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta rakentamislain 24 §:n mukaisesti siten, että rakennusjärjestys tulee voimaan 1.1.2027.

Päätös
Hallitus palautti asian yksimielisesti valmisteluun.

Kunnanhallitus, 23.11.2026, § 240

Valmistelijat / lisätiedot:

Sari Hietala-Karlsson, toimistopäällikkö, sari.hietala-karlsson@hameenkyro.fi
Anna-Maria Niilo-Rämä, kaavasuunnittelija, anna-maria.niilo-rama@hameenkyro.fi

Liitteet

1 Liite_Ehdotusvaiheen_palaute ja vastineet_23.11.2026.pdf
2 Liite_Prosessin selostus 23.11.2026.pdf
3 Rakennusjärjestys 23.11.2026.pdf

Kunnanhallitus käsitteli rakennusjärjestyksen hyväksymistä kokouksessaan 2.11.2026 § 209 ja päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Palautuspäätöksen jälkeen rakennusjärjestystä on täydennetty ja tarkistettu kunnanhallituksen esiin nostamien huomioiden mukaisesti. Valmistelun yhteydessä on tehty tarvittavat muutokset rakennusjärjestyksen hyväksymisvaiheeseen.

Rakentamislaki § 19: Rakennusjärjestyksen hyväksyy valtuusto. Rakennusjärjestys esitetään nyt kunnanhallituksen hyväksyttäväksi ja edelleen kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi.

Liitteet:

- Rakennusjärjestys 23.11.2026
- Ehdotusvaiheen palaute ja vastineet 23.11.2026
- Prosessin selostus 23.11.2026

Ehdotus
Esittelijä: Johanna Rannanjärvi, kunnanjohtaja

Hallitus esittää valtuustolle, että se

1. hyväksyy rakennusjärjestyksen
2. määrää rakennusjärjestyksen tulemaan voimaan mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta rakentamislain 24 §:n mukaisesti siten, että rakennusjärjestys tulee voimaan 1.1.2027.

Tiedoksi
valtuuston listalle

§ 241
Hallintosäännön päivitys 2026

HMKDno-2025-513

Valmistelijat / lisätiedot:

Tiina Paloranta, talous- ja hallintojohtaja, tiina.paloranta@hameenkyro.fi

Liitteet

1 Liite, hallintosääntö kh 23.11.2026

Hallintosääntö on hyväksytty alunperin vuonna 2015. Hallintosääntöä on päivitetty tähän mennessä 17 kertaa. Tämä on viimeinen päivitys nykyiseen sääntöön. Tähän päivitykseen on otettu mukaan vain muutamia nopeita päivityksiä ja isompi korjaus tehdään kokonaan uusittuun hallintosääntöön, joka tulee hyväksyttäväksi ensi vuoden alkupuoliskolla.

Tässä päivityksessä

- kunnanjohtajasta tulee hallintopalveluiden palvelujohtaja
- talous- ja hallintojohtajan nimike on poistettu kaikista kohdista ja korvattu hallintojohtajalla niissä, missä päätösvalta säilyy hallintojohtajalla, virkanimike muutetaan myöhemmin hallituksen päätöksellä
- on poistettu osavastuualueet, koska uudessa organisaatiossa ei ole sellaisia osavastuualueita, joiden esihenkilöillä olisi hallintosäännössä määriteltyä ratkaisuvaltaa
- laskentapäällikölle on siirretty aiemmin talous- ja hallintojohtajalla ollutta ratkaisuvaltaa
- elinympäristölautakunnalle on siirretty aiemmin talous- ja hallintojohtajalla ollut ratkaisuvalta löytöeläimistä, tämä liittyy myös organisaatiouudistukseen
- on poistettu sivistyspalvelujen talous- ja hallintopäällikön ratkaisuvalta, koska tehtävä lakkaa ensi vuoden puolella osana organisaatiouudistusta
- sivistyspalveluissa ratkaisuvaltamuutoksia ja muuttuneiden termien korjaamista
- elinympäristöpalveluissa ratkaisuvaltojen muutoksia, mm. lautakunnan tehtäväksi lisättiin toimiminen vesihuoltolain mukaisena vesihuoltotehtävistä vastaavana viranhaltijana
- tilintarkastajan valintapykälä korjattu tilintarkastusyhteisön valinnaksi
- pieniä muutoksia myös muihin ratkaisuvaltoihin, niiden tarkoituksena on sujuvoittaa toimintaa

Liitteenä on päivitetty hallintosääntö ja oheismateriaalina sääntö, johon on merkitty muutokset.

Kuntalaki 14 §: valtuuston tehtäviin kuuluu päättää hallintosäännöstä.

Ehdotus
Esittelijä: Johanna Rannanjärvi, kunnanjohtaja

Hallitus esittää valtuustolle, että se hyväksyy päivitetyn hallintosäännön.

Tiedoksi
valtuuston listalle

§ 242
Taloussuunnitelma 2027-2029

HMKDno-2026-300

Valmistelijat / lisätiedot:

Tiina Paloranta, talous- ja hallintojohtaja, tiina.paloranta@hameenkyro.fi

Liitteet

1 Taloussuunnitelma 2027-2029_kh 23.11.2026
2 Talousarviotiedote 2027

Kuntalaki 110 §: Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunallle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio on laadittava siten, että se toteuttaa kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseksi turvataan. Taloussuunnitelma 2027 - 2029 toteuttaa valtuuston marraskuussa hyväksymää kuntastrategiaa Juuret maassa, katse tulevassa.

Taloussuunnitelmassa vuoden 2027

- toimintakate on -32,3 milj. euroa
- verotuloarvio on 28,2 milj. euroa
- valtionosuudet ovat 8,8 milj. euroa.
- vuosikate on 3,9 milj. euroa
- poistot 4,7 milj.euroa.
- tilikauden tulos - 1,2 milj euroa.

Investointiohjelman menojen eurotaso on 4,7 milj. euroa.

Esitys valtuustolle sisältää 15 milj. euron lainanottovaltuuden. Tämä tarvitaan varmuuden vuoksi sen takia, jos jotain yllättävää tapahtuu ja lainaa joudutaan ottamaan suunnitelmaa enemmän. Joka tapauksessa uusitaan kertalyhenteinen 10 miljoonan euron laina.

Talousarvion tavoitteiden laadintaa ohjaa kuntastrategia Juuret maassa, katse tulevaisuudessa. Kaikki tavoitteet ovat siitä johdettuja.

Pykälän liitteenä on taloussuunnitelma ja siitä tehty tiedote.

Ehdotus
Esittelijä: Johanna Rannanjärvi, kunnanjohtaja

Hallitus esittää valtuustolle, että se

1. hyväksyy taloussuunnitelman 2027-2029
2. myöntää lainanottovaltuuden 15 milj. euroa vuodelle 2027

Hallitus oikeuttaa talous- ja hallintojohtajan tekemään talousarvioon kirjoitusvirheiden korjauksia ja muita oikaisuluonteisia korjauksia.

Tiedoksi
valtuuston listalle

§ 243
Taloussuunnitelma 2026-2028, muutostalousarvio 4/2026

HMKDno-2025-355

Valmistelijat / lisätiedot:

Tiina Paloranta, talous- ja hallintojohtaja, tiina.paloranta@hameenkyro.fi

Liitteet

1 Muutostalousarvio 4 2026_kh 23.11.2026

Kuntalaki § 14: valtuuston tehtäviin kuuluu päättää talousarviosta.

Hallintosääntö 116 §: valtuusto hyväksyy talousarvion määrärahat, tuloarviot ja tavoitteet. Valtuusto määrää, mitkä määrärahat ovat valtuustoon nähden sitovia. Hallintosääntö 117 §: talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle talousarviovuoden aikana.

Ensimmäinen muutostalousarvio tehtiin maaliskuun valtuustoon, toinen tehtiin kesäkuun valtuustoon ja kolmas marraskuun valtuustoon. Nyt tehdään vuoden viimeinen muutostalousarvio. Tässä viimeisessä muutostalousarviossa korjataan vielä talousarvioon tiedossa olevat muutokset.

Muutostalousarvioita tarvitaan, kun talousarvion toteutuminen näyttää poikkeavan merkittävästi talousarviosta. Muutostalousarviolla määrärahat muutetaan vastaamaan talouden toteuman ennustetta. Ennen lisämäärärahan esittämistä on mietitty, voidaanko määrärahatarve kattaa palvelualueen sisällä määrärahan siirroin. Määrärahaa pienennettäessä talouden toteuma näyttää, että kaikki määrärahat eivät kulu ja esim. jokin vuodelle aiottu asia jää toteutumatta.

Muutostalousarvio on tilikauden tulosta parantava 28 000 euroa.

Muutoksia tulee

- käyttötalousosaan palvelualueille
- investointeihin

Muutostalousarvio on pykälän liitteenä.

Ehdotus
Esittelijä: Johanna Rannanjärvi, kunnanjohtaja

Hallitus esittää valtuustolle, että se hyväksyy liitteenä olevan muutostalousarvion 4 /2026.

Tiedoksi
valtuuston listalle

§ 244
Viranhaltijoiden päätösluettelot ja toimielinten pöytäkirjat

Hallitukselle annetaan tiedoksi viranhaltijapäätökset. Viranhaltijapäätökset ovat pykälän oheismateriaalina.

Päätökset ajalla 10.11. - 16.11.2026:

Kunnanjohtaja: ei viranhaltijapäätöksiä

Talous- ja hallintojohtaja: ei viranhaltijapäätöksiä

Henkilöstöpäällikkö:

- Viranhaltijapäätös 19/2026, rajatun yhteistoimintamenettelyn käynnistäminen 2026; perusopetuksen vararehtorit ja lukion vararehtori

Hallintosuunnittelija: ei viranhaltijapäätöksiä

Laskentapäällikkö: ei viranhaltijapäätöksiä

Työllisyyspalveluiden päällikkö: ei viranhaltijapäätöksiä

Lisäksi työllisyyspalveluiden asiantuntijalla on mahdollisuus tehdä viranhaltijapäätöksiä, jotka ovat salassa pidettäviä.

Hallitukselle tiedoksi annettavat pöytäkirjat (pöytäkirjat ovat luettavissa kunnan nettisivuilta):

- elinympäristölautakunta 3.11.2026
- kunnanvaltuusto 9.11.2026

Ehdotus

Hallitus saa tiedokseen viranhaltijapäätökset sekä toimielinten pöytäkirjat.

Hallitus ei käytä otto-oikeuttaan lueteltuihin viranhaltijapäätöksiin.

§ 245
Otto-oikeuspykälä

Hallintosäännön 17 § ja 18 § määrää otto-oikeuden käyttämisestä ja rajaamisesta.

Hallitukselle ilmoitetaan otto-oikeusharkintaa varten vain henkilöstöpäätökset, joilla otetaan henkilö vakinaiseen tai vähintään vuoden kestävään virkaan tai toimeen.

Päätökset ajalla 10.11. - 16.11.2026: ei otto-oikeuteen oikeuttavia viranhaltijapäätöksiä.

Ehdotus

Ajalla 10.11. - 16.11.2026 ei ole tehty otto-oikeuteen oikeuttavia viranhaltijapäätöksiä.

§ 246
Ilmoitusasiat

1. Ennen kokousta paikalla ovat kuntayhtymäjohtaja Antti Lahti ja rehtori Joni Liukkkonen keskustelemassa koulutuskuntayhtymän investoinneista.

2. Ennen kokousta
   - vesihuollon toiminta-aluetta selostaa yhdyskuntatekniikan päällikkö Jari Luoma

3. Operatiivisen johtoryhmän muistio 17.11.2026

Ehdotus

Hallitus saa ilmoitusasiat tiedokseen.